

Marts 2020

Årsrapport 2019

Klagenævnet for Specialundervisning

Klagenævnet for
Specialundervisning

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: ###-##-#####-##-#

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INDLEDNING	4
KAPITEL 2	KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED	7
	Klagenævnets kompetence	7
	Klagenævnets sammensætning	8
	Sagsgangen i en klagesag	9
KAPITEL 3	KLAGESAGER I 2019	13
	Modtagne klager	13
	Afsluttede sager	14
	Realitetsbehandlede sager	18
	Sagsbehandlingstid	22
KAPITEL 4	UDVALGTE EMNER	24
	Folkeskoleområdet	24
	STU-området	36
KAPITEL 5	KLAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET	41
	Klageårsager	41
	Afsluttede folkeskolesager	42
	Realitetsbehandlede folkeskolesager	43
	Henvisningsårsager	45
KAPITEL 6	KLAGER PÅ STU-OMRÅDET	47
	Klageårsager	47
	Afsluttede STU-sager	48
	Realitetsbehandlede STU-sager	48
	Henvisningsårsager	50
KAPITEL 7	KLAGER PÅ FØRSKOLEOMRÅDET	51
KAPITEL 8	KLAGER PÅ VOKSENOMRÅDET	52
KAPITEL 9	KOMMUNERNES SAGSBEHANDLING	54
BILAG 1	KOMMUNEOVERSIGT FOLKESKOLESAGER	58
BILAG 2	KOMMUNEOVERSIGT STU-SAGER	62

KAPITEL 1

**FLERE KLAGER PÅ
FOLKESKOLE-OM-
RÅDET**

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 50 pct. af sagerne om STU-målgruppe.

Indledning

Denne rapport giver et overblik over, hvad Klagenævnet for Specialundervisning har arbejdet med i 2019 og henvender sig til interesseorganisationer, myndigheder og borgere med interesse for området.

Klagenævnet for Specialundervisning behandler klager over kommunale afgørelser om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne. Klagenævnet behandler også klager over afgørelser om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Klagenævnets kompetence er uddybet i kapitel 2.

Årsrapporten for 2019 viser, at klagenævnet har modtaget 396 klager. Størstedelen af klagerne er fortsat klager over specialundervisning i folkeskolen. Antallet af modtagne klager på folkeskoleområdet viser en lille stigning på 4 procent i forhold til 2018.

Antallet af modtagne klager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) er faldet med 10 procent og klager på voksenområdet er på niveau med sidste år.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i klagenævnet er blevet længere i 2019. I 2018 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på 3,4 måneder. I 2019 er den steget til 4 måneder.

Klagenævnet for Specialundervisning har realitetsbehandlet 233 sager i 2019. Nævnet har i 2019 været enig i kommunens afgørelse i knap 57 pct. af sagerne. I 2018 var nævnet enig med kommunen i ca. 58 pct. af de realitetsbehandlede sager.

I folkeskolesagerne ses en stigning i ændringsprocenten. Klagenævnet har i 2019 ændret kommunens afgørelse i ca. 34 pct. af de realitetsbehandlede sager. I 2018 ændrede nævnet ca. 26 pct. Folkeskoleområdet er uddybet i kapitel 5.

På STU-området ses et fald i ændringsprocenten for STU-målgruppe sagerne. Nævnet har i 2019 ændret 42 pct. af sagerne om målgruppevurderinger. I 2018 ændrede nævnet knap 59 pct. af disse sager.

I sagerne om valg af STU-sted ligger ændringsprocenten på niveau med 2018. STU-området er uddybet i kapitel 6.

Denne rapport beskriver også nogle udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2019 på folkeskole- og ungdomsområdet.

Klagenævnet har gennem de seneste par år behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole. Denne tendens har også gjort sig gældende i 2019, hvor barnet i 27 af de 177 behandlede folkeskolesager ikke var i skole, mens sagen blev behandlet. Se mere på side 26.

Klagenævnet har også gennem de seneste år observeret flere sager, hvor elever som følge af mistriksel ikke følger den fulde undervisning for klassetrinnet, men har reduceret skoleskema. I 2019 har eleven i 30 af de i alt 177 behandlede sager på folkeskoleområdet haft et reduceret skoleskema. Se mere på side 30.

I sagerne om STU har klagenævnet i 2019 set flere sager med unge, der udover en eventuel diagnose også har haft et behandlingsbehov på grund af fx OCD, angst eller et selvmedicinerende hashmisbrug. Se mere på side 35.

Årsrapporten viser desuden, at der i ca. 42 pct. af de realitetsbehandlede sager har været fejl i kommunens sagsbehandling. Det er på niveau med 2018, hvor der var fejl i 41 pct. af sagerne. Den fejl, der oftest forekommer, er utilstrækkelig eller manglende begrundelse i afgørelserne. Denne fejl har udgjort godt halvdelen af de formelle fejl.

I 2019 har klagenævnet offentliggjort tre nye k-meddelelser. K-meddelelser vejleder om centrale problemstillinger og beskriver nævnets praksis. Klagenævnet har udgivet følgende K-meddelelser i maj 2019:

K-MEDDELELSER I 2019

- K-meddelelse nr. 15 om klager til klagenævnet har opsettende virkning.
- K-meddelelse nr. 16 om klagenævnets afgørelse om hjemvisning.
- K-meddelelse nr. 18 om målgruppen efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Yderligere information

På <https://ast.dk/naevn/klagenævnet-for-specialundervisning> kan man læse mere om Klagenævnet for Specialundervisning.

Her kan man finde K-meddelelserne, de tidligere årsrapporter og oplysninger om klagenævnets arbejde, skabeloner m.m.

Man kan også finde forældre pjecen om specialundervisning til elever i folkeskolen, og den i 2019 udgivne pjece om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

KAPITEL 2

Klagenævnets virksomhed

Klagenævnet kan træffe afgørelser i klagesager om specialundervisning til elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskole eller specialklasse og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen.

Klagenævnet kan desuden træffe afgørelser i klagesager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) til unge med særlige behov, klager over regionale specialpædagogiske tilbud til førskolebørn og klager over retlige spørgsmål i sager om specialundervisning for voksne. Se henholdsvis kapitel 5, 6, 7 og 8 for en uddybende beskrivelse af de fire sagsområder.

KLAGENÆVNETS KOMPETENCE

Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed er fastlagt i en række love og bekendtgørelser. Dette regelgrundlag er nærmere beskrevet nedenfor.

REGELGRUNDLAG FOR KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED I 2019

Folke- og førskoleområdet

- Folkeskoleloven: Lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen.
- Specialundervisningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.
- Bekendtgørelse nr. 702 af 23. juni 2014 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder.
- Bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Ungdomsområdet

- STU-loven: Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Voksenområdet

- Lovbekendtgørelse nr. 787 af 15. juni 2015 om specialundervisning for voksne.
- Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne.

Klagenævnets forretningsorden

- Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsordenen for Klagenævnet for Specialundervisning.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING

Klagenævnet er sammensat af en formand og fire nævnsmedlemmer. Medlemmerne udpeges af børne- og undervisningsministeren efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH). Der udpeges to medlemmer fra hver organisation.

KL kan udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden stemmeret. Medlemmerne er udpeget for en fireårig periode.¹ Klagenævnets nuværende medlemmer har været udpeget fra den 1. januar 2019.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen § 51 a, stk. 1 og 2.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING I 2019

Klagenævnets medlemmer:

- Ankechef Cathrine Due Billing (formand)
- Daisy Nykjær-Andersen (KL)
- Karsten Meyer Olesen (KL)
- Kitt Boel (DH)
- Karl-Åge Andreasen (DH)

Charlotte Djuraas Lund er udpeget som særlig sagkyndig for KL.

Stedfortrædere for medlemmerne er:

- Afdelingschef Merete Pantmann (stedfortræder for formanden)
- Jarl Falk Sabroe (KL)
- Signe Bekker Dhiman (KL)
- Alice Sif Bossing (DH)
- Brian Pedersen Veie (DH)

Der er knyttet juridisk og faglig sekretariatsbistand til klagenævnet. Sekretariatet forbereder klagesagerne inden nævnets behandling. Der er tre jurister, to faglige konsulenter med pædagogisk-psykologisk baggrund og en studentermedhjælper i sekretariatet.

Sekretariatet er placeret i Ankestyrelsen. Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængigt af Ankestyrelsen og børne- og undervisningsministeren ved de enkelte sagers behandling og afgørelse.

SAGSGANGEN I EN KLAGESAG

Når en sag modtages i Klagenævnet for Specialundervisning bliver den gennemgået af en jurist fra sekretariatet, som vurderer, om klagenævnet har kompetence til at behandle sagen.

I klagenævnet skelnes der mellem afsluttede sager og realitetsbehandlede sager. Samtlige sager, der oprettes i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver afsluttet, men det er ikke alle sager, der bliver realitetsbehandlet.

EN SAG ER AFSLUTTET NÅR:

- Klagenævnet har afvist sagen (fx pga. manglende kompetence).
- Klagenævnet har henvist til anden myndighed.
- Borgeren trækker klagen tilbage.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

EN SAG ER REALITETSBEHANDLET NÅR:

- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ikke at ændre kommunens afgørelse (stadfæstelse).
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen (fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag).

Klagenævnet har haft 12 nævnsmøder i 2019

Klagenævnet har haft 12 nævnsmøder i 2019. Inden en sag behandles af nævnet, forbereder sekretariatet sagen. Sekretariatet sørger for, at alle relevante oplysninger i sagen er indhentet fra kommunen/skolen og klager. En jurist gennemgår sagen og fagkonsulenten udarbejder en faglig indstilling til sagen.

Nævnet behandler sagen på nævnsmøde, hvor nævnets medlemmer gennemgår alle sagens dokumenter, alle kommentarer og den faglige konsultants indstilling til sagen. Nævnet træffer derefter afgørelse. Afgørelsen sendes efterfølgende ud til klager, kommune og eventuelt skoleleder (hvis skolelederen har truffet afgørelse). Afgørelsen er bindende for kommunen og skolelederen.

En klager kan altid indsende oplysninger under klagesagens behandling. Nævnet har pligt til at inddrage oplysningerne i behandlingen af sagen, også selvom kommunen ikke har været bekendt med oplysningerne i deres behandling af sagen. Kommunen er ikke part i klagesagen i klagenævnet. Det er derfor heller ikke muligt for kommunen at trække en klage tilbage.

Nedenfor er sagsgangene på klagenævnets forskellige sagsområder gennemgået.

Specialpædagogisk bistand og specialundervisning på førskole- og folkeskoleområdet

I sager om specialundervisning til folkeskoleelever og specialpædagogisk bistand til førskolebørn (regionale tilbud) skal en klage over kommunens afgørelse indgives til kommunen/skolen, inden der er gået fire uger fra afgørelsens modtagelse. Kommunen/skolen har herefter fire uger til at genvurdere afgørelsen.

Hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal kommunen sende klagen og sagens oplysninger til sekretariatet. Hvis sekretariatet ikke har modtaget alle relevante oplysninger i sagen, bliver kommunen bedt om at sende de manglende oplysninger.

Når sekretariatet har modtaget oplysningerne, får forældrene oplysningerne i sagen og mulighed for at komme med bemærkninger til sagen (partshøring).

En faglig konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens afgørelse handler om.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU

En klage om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse skal indgives direkte til klagenævnet. Der er i disse sager ingen klagefrist.

Der bliver sendt en høring til kommunen, når klagenævnet modtager en klage. Kommunen bliver ved høringen bedt om at sende sagens oplysninger til sekretariatet sammen med en udtalelse, der forholder sig til den unges/partsrepræsentantens konkrete klagepunkter og beskriver kommunens sagsbehandling.

Når sagens oplysninger og udtalelsen er modtaget, undersøger sekretariatet, om alle relevante oplysninger er vedlagt, og om der er behov for at indhente yderligere oplysninger fra kommunen. Når alle relevante dokumenter er på sagen, bliver sagen sendt til den unge/partsrepræsentanten, for at den unge/partsrepræsentanten får mulighed for at kommentere på sagens oplysninger (partshøring).

En faglig konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Specialundervisning for voksne

En klage over afgørelse om specialundervisning for voksne skal indgives direkte til klagenævnet. Klagen skal indgives senest fire uger efter modtagelsen af kommunens afgørelse.

Ved modtagelse af en klage over specialundervisning for voksne, bliver kommunen bedt om en udtalelse og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet. Når alle relevante oplysninger er modtaget, bliver de sendt i partshøring hos borgeren.

Når der er sket partshøring, behandler en jurist sagen, som derefter forelægges klagenævnets formand, der efter bemyndigelse fra nævnet træffer afgørelse i sagen. Sagen behandles altså ikke på et nævnsmøde.

Klagenævnet kan i sager om specialundervisning for voksne kun tage stilling til retlige spørgsmål, fx om kommunen har anvendt saglige hensyn ved sin skønsudøvelse, og om afgørelsen er begrundet. Disse sager er alene en juridisk vurdering, og der inddrages derfor ikke faglige konsulenter ved vurderingen.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have specialundervisning eller ej, eller om indholdet af tilbuddet kan tilgodese borgeren.

KAPITEL 3

Klagesager i 2019

Dette kapitel handler om alle sager, der er modtaget og afsluttet i Klagenævnet for Specialundervisning i 2019. Der gives et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager og sagsbehandlingstid.

Kapitel 5 drejer sig om klagesagerne på folkeskoleområdet, og kapitel 6 handler om klagesagerne i forhold til den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU.

MODTAGNE KLAGER

I 2019 har Klagenævnet for Specialundervisning modtaget 396 klager. Det er på niveau med 2018, hvor klagenævnet modtog 392 klager.

I tabellen herunder ses det, at der er en lille stigning af modtagne klager på folkeskoleområdet. Klagenævnet har modtaget 12 klager mere end i 2018, svarende til en stigning på 4 pct.

På ungdomsområdet har klagenævnet modtaget 9 færre sager end i 2018, svarende til et fald på 10 pct.

På voksenområdet ligger antallet af sager på niveau med sidste år.

Klagenævnet har i 2019 ikke modtaget klager på førskoleområdet.

TABEL 3.1 FORDELING AF MODTAGNE KLAGER INDEN FOR KLAGENÆVNETS SAGSOMRÅDER

Klagenævnets sagsområder	2017	2018	2019
Folkeskoleklagesager	250	285	297
Ungdomsklagesager	86	90	81
Voksenklagesager	17	16	18
Førskoleklagesager	3	1	0
I alt	356	392	396

Det fremgår af tabel 3.1, at klagenævnet modtager ganske få førskoleklager. Det er alene de regionale tilbud på førskoleområdet, hvor der er klageadgang til Klagenævnet for Specialundervisning. Klager over kommunale tilbud på førskoleområdet ligger uden for klagenævnets kompetenceområde.

**353 AFSLUTTEDE
SAGER I 2019**

AFSLUTTEDE SAGER

I 2019 har klagenævnet afsluttet 353 klagesager. Antallet af modtagne og afsluttede sager på et år er ikke det samme, da sager, der er modtaget sidst på året først bliver afsluttet i det nye år. I 2018 blev der afsluttet 384 klagesager.

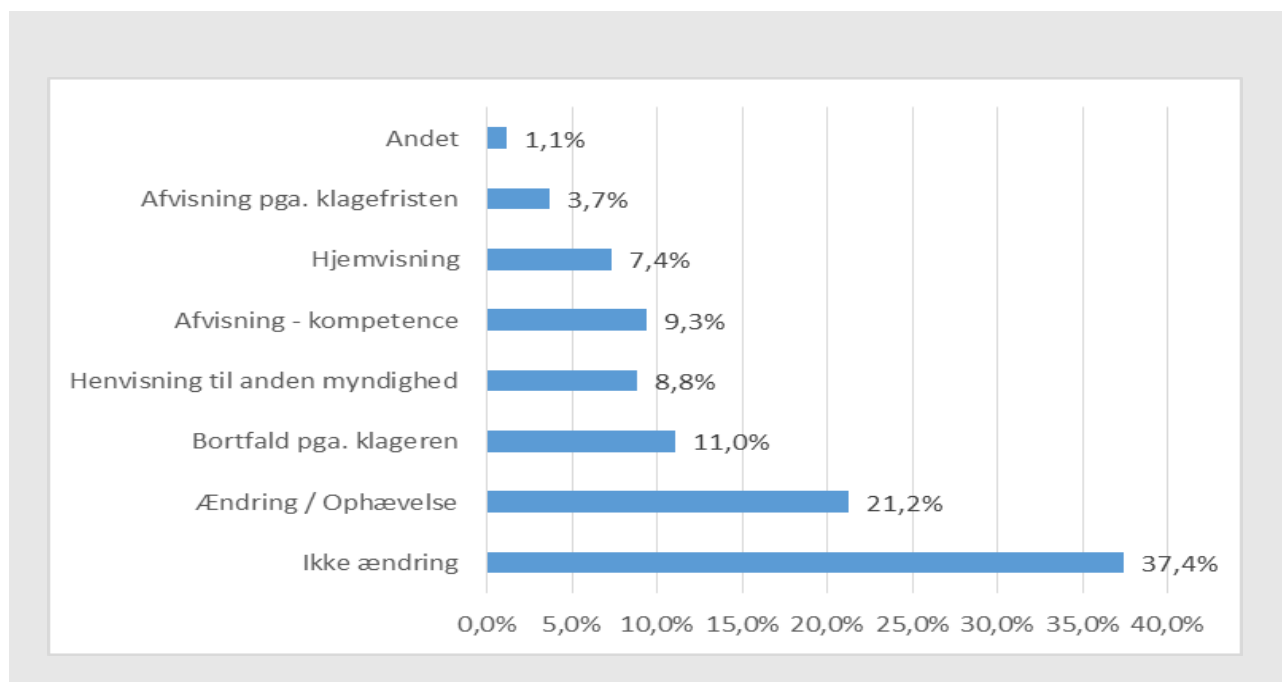
De afsluttede sager udgør alle sager, der er blevet modtaget og oprettet i klagenævnet og omfatter derfor også de sager, der ikke er blevet behandlet på nævnsmøde.

EN SAG ER AFSLUTTET NÅR:

- Klagenævnet har afvist sagen (fx pga. manglende kompetence).
- Klagenævnet har henvist til anden myndighed.
- Borgeren trækker klagen tilbage.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

I figuren nedenfor ses udfaldet af de afsluttede klagesager. Figuren viser således både de sager, der fx er blevet afvist, fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle klagen, de der er blevet henvist til anden myndighed og de sager, der er blevet realitetsbehandlet med enten ændring, ikke ændring eller hjemvisning som resultat.

FIGUR 3.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE SAGER I 2019

Ikke ændring

I 37,4 pct. af sagerne har klagenævnet været enig med kommunen og har ikke ændret kommunens afgørelse. Der er tale om et fald på 2,2 procentpoint i forhold til 2018, hvor klagenævnet var enig med kommunen i 39,6 pct. af de afsluttede sager. Se mere i afsnittet om realitetsbehandlede sager side 18.

Ændring

I 21,2 pct. af de afsluttede sager, har klagenævnet ændret kommunens afgørelse. Der er tale om en stigning på ca. 1 procentpoint i forhold til 2018, hvor klagenævnet ændrede kommunens afgørelse i 20,1 pct. af sagerne. Se mere i afsnittet om realitetsbehandlede sager.

Bortfald pga. klager

11 pct. af sagerne er afsluttet med "bortfald pga. klager". Det er tilfælde, hvor borgeren har valgt at trække sin klage tilbage. I de fleste tilfælde skyldes det, at borgeren har fået det ønskede specialundervisningstilbud eller STU-tilbud i kommunen.

Afvisning – kompetence

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2019 afvist ca. 9 pct. af sagerne, da klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem.

Klagenævnets kompetence i folkeskolesagerne følger af folkeskolelovens § 51. Det betyder, at der kan klages over en afgørelse om specialundervisning truffet af kommunen/skolelederen efter lovens § 20, stk. 2.

PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- specialskole
- specialklasse
- støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt i en almen folkeskoleklasse
- anden specialpædagogisk bistand²

Klagenævnet har ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har et behandlingsbehov.

Klagenævnet afviser at behandle en klage på folkeskoleområdet, når den ikke vedrører en afgørelse om specialundervisning. Klagenævnet kan således ikke behandle klager over afgørelser om transport til og fra skole, indplacering på klassetrin og midlertidig enkeltmandsundervisning.

Klagenævnet har heller ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har et behandlingsbehov eller til at behandle sager om det frie skolevalg.

² Fx undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske funktionsvanskeligheder samt personlig assistance, der kan hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen, jf. specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK 693 af 20. juni 2014).

PÅ STU-OMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- Om den unge tilhører målgruppen
- Om den endelige individuelle uddannelsesplan
- Om hvor stor en andel af det årlige timetal, der for den enkelte unge skal anvendes til praktiske aktiviteter, herunder praktik
- Om den unges anmodning om at afbryde ungdomsuddannelsen
- Om fravigelse af alderskravet i forbindelse med genoptagelse af uddannelsen
- Om kommunens afbrydelse af ungdomsuddannelsen
- Om indholdet af uddannelsen

Klagenævnet afviser at behandle en klage, hvis den ikke vedrører en afgørelse om ovenstående. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

Henvi sning til anden myndighed

De 8,8 pct. i figur 3.1 dækker over de tilfælde, hvor forældrene i folkeskolesager indsender klagen direkte til klagenævnet.

Det følger af folkeskoleloven, at klage til klagenævnet skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Giver den myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden sagen videre til klagenævnet.

Forældrene vælger i en række tilfælde at sende klagen direkte til klagenævnet, fordi de ikke kan få en skriftlig afgørelse fra kommunen/skolen.

Når klagenævnet modtager en klage direkte fra forældrene, sendes den tilbage til kommunen/skolen med en anmodning om genvurdering. Sagen bliver derefter afsluttet i klagenævnet. Når kommunen har genvurderet sagen og fortsat ikke giver forældrene medhold, skal kommunen sende klagen videre til klagenævnet, som så kan oprette en ny sag og realitetsbehandle klagen.

Hjemvisning

I godt 7 pct. af de afsluttede sager har klagenævnet hjemvist sagen til fornyet behandling i kommunerne. Se mere i afsnittet om realitetsbehandlede sager.

Afvisning pga. klagefristen

Klagenævnet har afvist knap 4 pct. af sagerne, fordi klagen er indgivet for sent. I folkeskolesager er klagefristen 4 uger fra dagen, hvor afgørelsen modtages af forældrene. Ved brug af digital post antager klagenævnet, at afgørelsen er kommet frem samme dag, som den er sendt. Klagefristen udløber samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Det vil sige, at hvis afgørelsen kommer frem en onsdag, så udløber klagefristen om onsdagen 4 uger senere.

Hvis en klage ikke er indgivet inden for klagefristen på 4 uger, skal skolen/kommunen straks sende klagen til klagenævnet med angivelse af, at klagefristen ikke er overholdt.

Det er alene klagenævnet, der kan dispensere fra en overskredet klagefrist. Fristen i lovgivningen er absolut, hvilket vil sige, at det som udgangspunkt vil føre til en afvisning af klagen, hvis fristen overskrides. Absolut frist betyder også, at kommunen ikke kan give klager en længere klagefrist. Klagenævnet foretager en konkret vurdering af, om der er noget i sagens oplysninger, der gør, at klagenævnet alligevel bør behandle sagen på trods af, at klagen er indgivet for sent.

Der er ingen klagefrist på STU-området.

**233 REALITETS-
BEHANDLEDE
SAGER I 2019**

REALITETSBEHANDLEDE SAGER

Størstedelen af de afsluttede sager i 2019 er blevet realitetsbehandlet.

EN SAG ER REALITETSBEHANDLET NÅR:

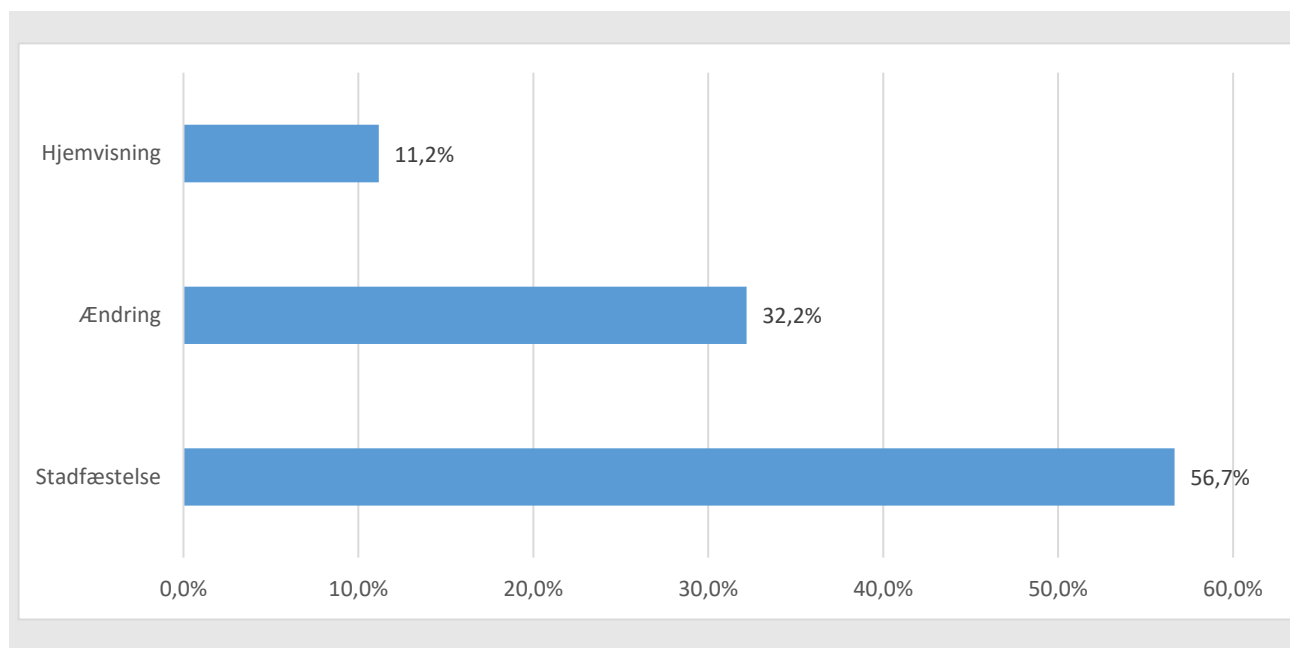
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ikke at ændre kommunens afgørelse (stadfæstelse).
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen, fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

TABEL 3.2 REALITETSBEHANDLEDE SAGER I PERIODEN 2017-2019

Årstal	2017	2018	2019
Antal realitetsbehandlede sager	247	260	233

Af de 353 afsluttede sager har Klagenævnet for Specialundervisning realitetsbehandlet 233 sager i 2019, hvilket svarer til 66 pct. Det er et fald i forhold til sidste år, hvor knap 68 pct. blev realitetsbehandlet.

FIGUR 3.2 UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2019

Ændring

Klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i ca. 32 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 75 sager. Det er en lille stigning i forhold til 2018, hvor klagenævnet ændrede ca. 30 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Klagenævnet kan kun ændre kommunens afgørelse om et undervisningstilbud i den almindelige folkeskole til et undervisningstilbud i en specialklasse eller på en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler for det.³

Klagenævnet kan i øvrigt kun ændre kommunens afgørelse om specialundervisning, hvis det vurderes, at et andet specialundervisningstilbud i klart højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet kan ikke henvise en elev til specialklasse på en bestemt skole eller til en bestemt specialskole.⁴

På STU-området er der ikke særlige betingelser i lovgivningen i forhold til, om nævnet kan ændre en kommunes vurdering af, om den unge er i målgruppen. Klagenævnets afgørelser er derfor en konkret vurdering af, om den unge vil kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse, eventuelt med støtte.

I de STU-sager, der handler om valg af uddannelsessted, vurderer klagenævnet, om kommunens valg af STU-uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov og interesser og de faglige, personlige og sociale mål, der er opstillet for den unges uddannelsesforløb i uddannelsesplanen.

Ikke ændring (stadfæstelse)

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i knap 57 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 132 sager. Der ses et meget lille fald i antallet af sager, hvor nævnet ikke har ændret kommunens afgørelse. I 2018 var nævnet enig med kommunen i ca. 58 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Hjemvisning

Nogle af de realitetsbehandlede sager behandles ikke på nævnmøder, men afgøres af formanden for klagenævnet efter bemyndigelse fra nævnet.⁵ Det er fx sager, hvor sagen skal

3 Lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen § 51 c, stk. 1.

4 Lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen § 51 c, stk. 2.

5 Klagenævnet kan bemyndige formanden for klagenævnet til at træffe afgørelse i visse sager, jf. § 9 i forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning (Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014).

UNDERSØGELSES- PRINCIPPET

Ifølge dette forvaltningsretlige princip skal kommunen/skolen oplyse sagen tilstrækkeligt inden der træffes afgørelse.

hjemvises til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at nævnet kan vurdere barnets eller den unges behov.

Klagenævnet har i 2019 hjemvist ca. 11 pct. af de realitetsbehandlede sager til fornyet behandling i kommunerne, svarende til 26 sager fordelt på folkeskole-, STU- og voksenområdet. I 2018 hjemviste klagenævnet 12 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Kommunen/skolen skal som forvaltningsmyndigheder oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at hvis kommunen har truffet afgørelse om specialundervisning eller truffet afgørelse om STU-målgruppe eller STU-uddannelsessted på et utilstrækkeligt grundlag, kan klagenævnet være nødsaget til at hjemvise sagen med henblik på, at der sker yderligere undersøgelser eller udredninger af barnet/den unge.

Et eksempel er folkeskolesager, hvor elevens funktionsniveau og vanskeligheder ikke er beskrevet, og klagenævnet derfor ikke kan vurdere elevens undervisningsbehov. Det kan være tilfældet, hvis der ikke er udarbejdet en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV), eller hvis den er flere år gammel.

Et eksempel fra STU-sagerne kan være, hvor der ikke er udarbejdet en uddannelsesplan for den unge, som det kræves i STU-loven. Klagenævnet kan derfor ikke vurdere den unges vanskeligheder, behov, ressourcer, mål og ønsker i forhold til kommunens STU tilbud.

I begge eksempler kan klagenævnet hjemvise sagen. Det betyder, at nævnet ophæver kommunens afgørelse, og at kommunen skal træffe en ny afgørelse, når de manglende oplysninger er blevet indhentet.

Hjemvisning kan også ske, hvis kommunen i forbindelse med afgørelsen har foretaget en urigtig fortolkning af lovgivningen, og det har haft betydning for udfaldet af afgørelsen. Hvis sagen er tilstrækkeligt oplyst, kan klagenævnet dog oftest reparere på en sådan fejl og træffe afgørelse i sagen.

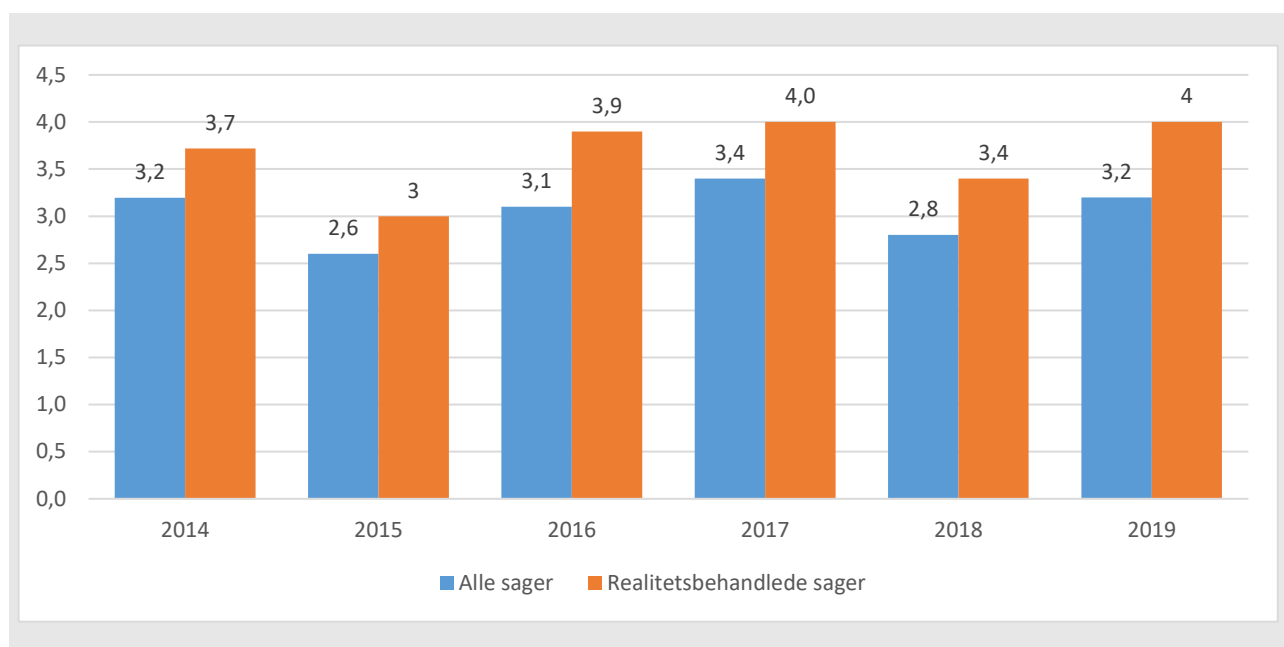
Ved hjemvisning afsluttes sagen i klagenævnet. Kommunens nye behandling af sagen kan godt føre til samme resultat, og så kan der klages på ny til klagenævnet.

SAGSBEHANDLINGSTID

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle sager i 2019 var på 3,2 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sager, hvor sagerne har været behandlet på et nævnsmøde eller hjemvist (de realitetsbehandlede sager) steg i 2019 til 4 måneder.

Figuren nedenfor viser, at sagsbehandlingstiden har ligget på omtrent samme niveau de sidste par år. Figuren viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid, hvilket betyder, at behandlingen af en sag i klagenævnet godt kan tage længere tid end de 4 måneder, men også kortere tid.

FIGUR 3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I PERIODEN 2014-2019 (ANTAL MÅNEDER)

Det er et konstant fokusområde for sekretariatet i klagenævnet at få sagerne forelagt for nævnet så hurtigt som muligt. Sagsbehandlingstiden bliver imidlertid løbende påvirket af antallet af modtagne klager. Desuden påvirker det sagsbehandlingstiden, når der i de enkelte sager mangler oplysninger, eller når sekretariatet må afvente nye oplysninger, som kommunen eller borgeren ønsker indhentet. Tidspunktet for kommunernes visitation til skoletilbud indvirker også på sagsbehandlingstiden. Se nærmere i kapitel 4.

De realitetsbehandlede sager har en længere sagsbehandlingstid end de sager, der bliver afsluttet med afvisning på kompetence eller klagefrist eller henvisning til anden myndighed. Det skyldes, at sagsgangen er længere i de sager, som skal behandles og afgøres på et nævnsmøde blandt andet pga. indhentning af

oplysninger. De sager, hvor klagen bliver afvist, fx fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, eller fordi klageren trækker sin klage tilbage, bliver ikke behandlet på nævnsmøde. Se kapitel 2 om klagenævnets virksomhed.

KAPITEL 4

Udvalgte emner

Kapitlet handler om udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2019.

I kapitlet bruger vi eksempler for at vise nogle af de forskellige problematikker, der har været i sagerne. I den sammenhæng er det vigtigt at gøre opmærksom på, at de anvendte eksempler er fiktive og forenklede. Da alle sager bliver individuelt behandlet, og da mange forskellige faktorer i sagerne spiller ind, kan der være forskellige afgørelsesudfald på to sager, der umiddelbart forekommer ens.

FOLKESKOLEOMRÅDET

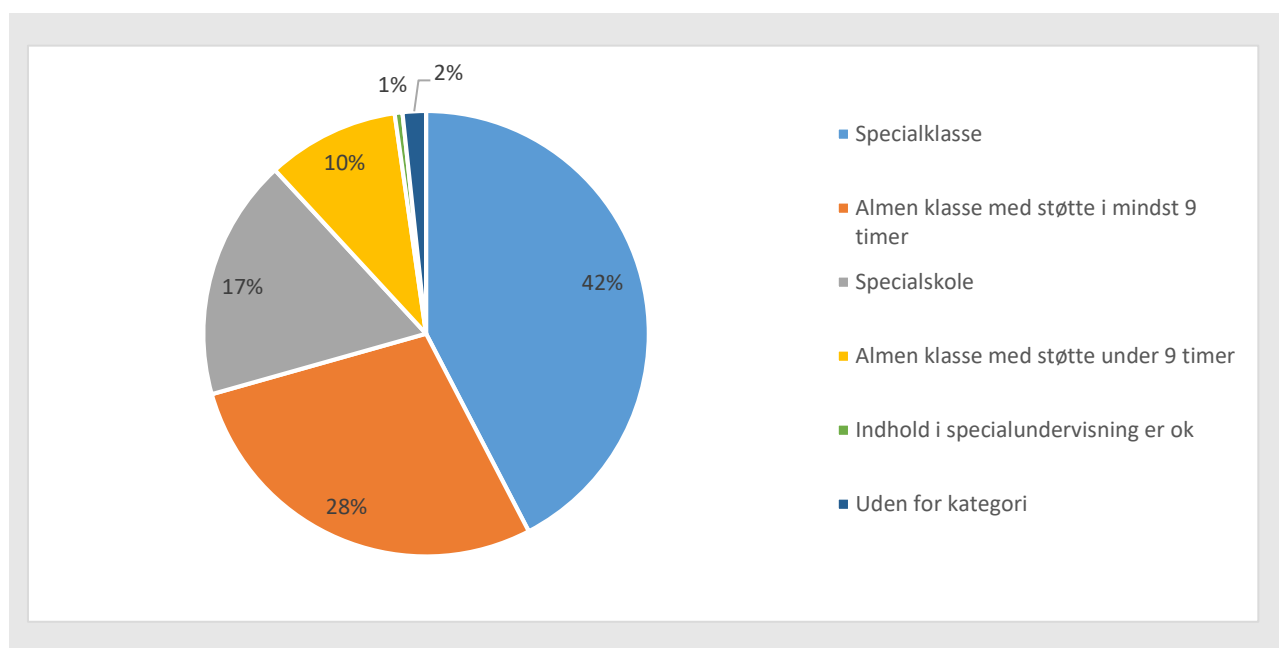
På folkeskoleområdet har klagenævnet i 2019 udvalgt følgende emner:

- Kommunernes visitering
- Børn der ikke er i skole
- Reduceret skema og fritagelse for undervisning
- Ordblindhed hos udskolingselever og klagenævnets kompetence

Kommunernes visitering i 2019

Når klagenævnet behandler en sag, registreres det undervisningstilbud, som kommunen eller skolen har visiteret barnet til. I de 177 realitetsbehandlede folkeskolesager, som nævnet har afgjort i 2019, fordeler kommunernes visitation sig som følgende:

FIGUR 4.1 KOMMUNERNES VISITERING I 2019

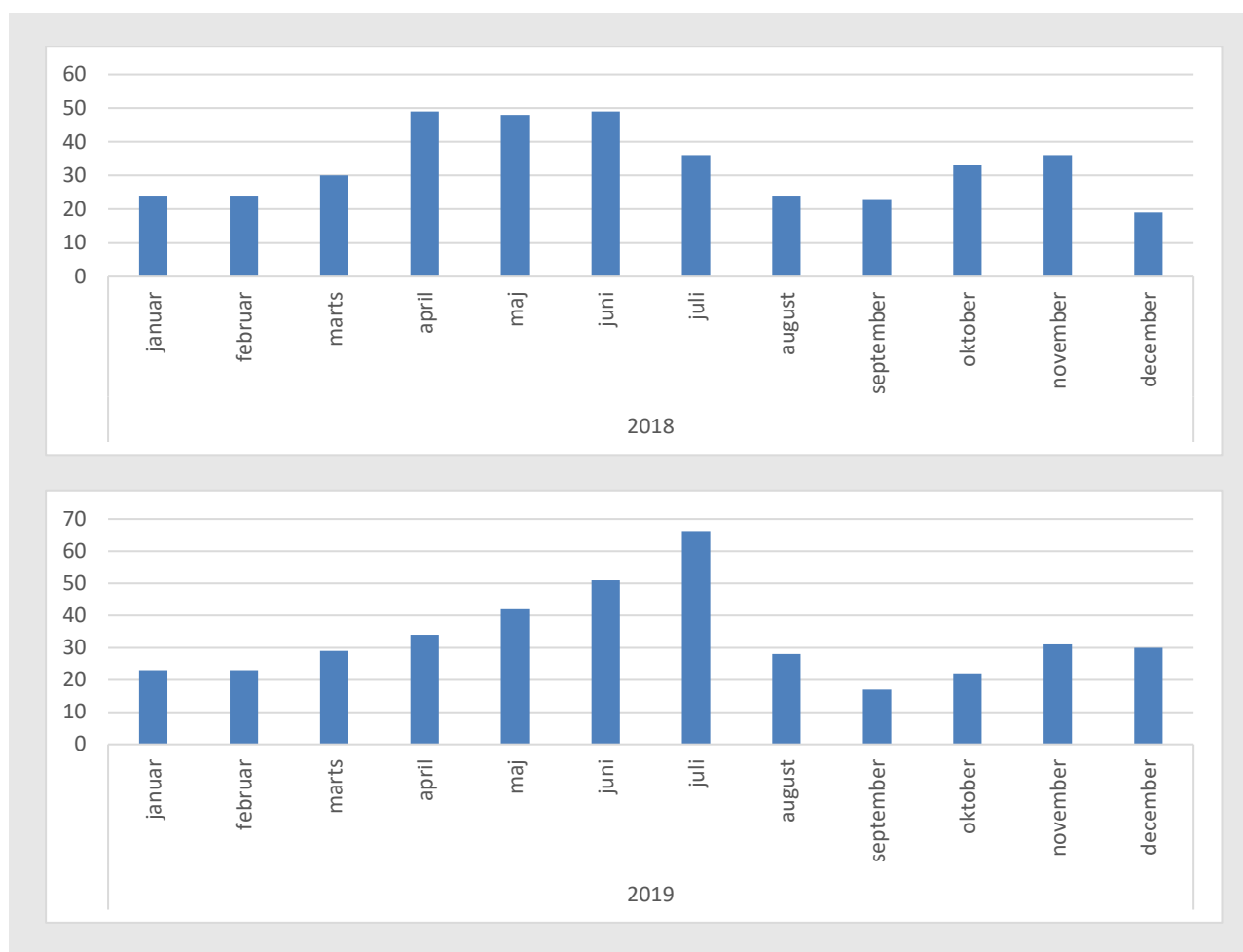

Af cirkeldiagrammet kan det ses, at kommunernes i 42 pct., svarende til 75 sager, har visiteret barnet til et specialundervisningstilbud i specialklasse. Det er på niveau med 2018, hvor kommunerne i 81 sager havde visiteret til specialklasse.

I 28 pct., svarende til 50 sager, har kommunerne visiteret til specialundervisning i form af støtte i mindst ni undervisningstimer ugentligt. I 10 pct. af sagerne har skolen eller kommunen vurderet, at barnets undervisningsbehov kunne imødekommes inden for rammerne af den almindelige undervisning ved brug af bl.a. supplerende undervisning, to-lærerordning m.m.

Til forskel fra 2018 har kommunernes og skolernes afgørelser om det næste skoleår været truffet senere end sædvanligt, hvilket har medført, at klagenævnet har modtaget flere sager tæt på eller i sommerferien. Det har bl.a. resulteret i en længere sagsbehandlingstid, da det ikke var været muligt at indhente relevante oplysninger fra skole og kommune på grund af sommerferielukning.

FIGUR 4.2 FORDELING AF KLAGER MODTAGET I 2018 OG 2019

I figur 4.2 fremgår det, at klagenævnet i juli måned 2019 modtog næsten dobbelt så mange sager end året før. I juli 2019 modtog klagenævnet 66 sager. Klagenævnet modtog kun 36 klager i juli 2018.

Den senere visitering til skoletilbud betyder, at klager over kommunernes og skolernes afgørelser først kan blive behandlet i klagenævnet i det ny skoleår. Forældre og elever får altså først en afgørelse fra klagenævnet, når det ny skoleår er gået i gang. Det er u hensigtsmæssigt, da klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens eller skolens afgørelse handler om. Af samme grund er sekretariatet for klagenævnet særligt opmærksomme på at få sagerne forelagt for nævnet så hurtigt som muligt. Sagsbehandlingstiden bliver imidlertid påvirket af antallet af modtagne klager og eventuelle manglende oplysninger i sagerne, som skal indhentes, før sagen kan forelægges for nævnet, og der kan træffes afgørelse.

Børn der ikke er i skole

Gennem de seneste par år har klagenævnet behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole og fortsat ikke er i skole, mens sagen behandles i klagenævnet. Det har også gjort sig gældende for 2019.

I 2019 realitetsbehandlede klagenævnet i alt 177 sager på folkeskoleområdet. I 27 af sagerne var barnet ikke i skole, mens sagen blev behandlet i klagenævnet. Det svarer til ca. 15 pct. af folkeskolesagerne. Det er på niveau med 2018, hvor der i 31 af de i alt 183 behandlede sager på folkeskoleområdet, svarende til 17 pct., var et barn, der ikke var i skole, mens sagen blev behandlet.

Det er ofte børn med en diagnose inden for autismspektret, der ikke er i skole. Det har gjort sig gældende i 10 af de 27 sager med langvarigt fravær. I otte af sagerne har det været børn med ADHD eller socio-emotionelle vanskeligheder, der ikke var i skole, mens sagen blev behandlet i klagenævnet.

Der er forskellige typer af sager om skolefravær:

En type sager er, hvor der er uenighed mellem skole/kommune og barnets forældre om, hvorvidt barnet er i det rette undervisningstilbud. Det er både sager, hvor barnet går i en almindelig folkeskoleklasse med tildelt specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt eller sager, hvor barnet går i specialklasse eller specialskole. Kendetegnende ved disse sager er, at skolen har en oplevelse af, at barnets undervisningsbehov kan imødekommes i tilbuddet, og barnet virker til at trives, når det er i skole. Forældrene oplever omvendt et barn, der er presset. Barnet holder sammen på sig selv i skolen, men reagerer derhjemme med lav frustrations-tærskel, øget træthed m.m. Når sagen modtages i klagenævnet, har en sådan forskellighed i oplevelse af barnets trivsel og behov ved et undervisningstilbud stået på igennem en længere periode, og barnet kommer næsten ikke eller slet ikke i skole.

Et eksempel er en elev i 6. klasse, som igennem flere år havde haft et højt fravær fra skolen. I begyndelsen af 4. klasse havde eleven fået stillet diagnoserne Aspergers syndrom og OCD. Eleven gik i en almindelig folkeskoleklasse og anstrengte sig meget for at imødekomme skoledagens krav og være ligesom sine klassekammerater. Siden slutningen af 4. klasse havde der været iværksat specialundervisning i form af mindst ni timers støtte og et særligt tilrettelagt skoleskema, hvor eleven gik hjem efter frokost to dage om ugen. Det havde i en periode hjulpet eleven til at komme mere i skole, men det seneste halve år var eleven begyndt at have tiltagende tics og tvangshandlinger og øget fravær. Eleven var stoppet med at gå til fritidsaktiviteter og se venner og kunne nogle dage næsten ikke stå op af udmattelse.

Skolen oplevede en elev, der var fagligt stærk, arbejdede godt og deltagende i timerne og var meget vellidt blandt klassekammeraterne. Skolen oplevede, at eleven havde svært ved abstrakte opgaver. Eleven kunne have behov for guidning i frikvartererne og pauser i løbet af dagen, men skolens overordnede indtryk var et barn i trivsel og udvikling. Skolen oplevede ikke, at eleven havde belastningsreaktioner, men havde dog det seneste stykke tid oftere måtte sende eleven hjem efter frokost grundet træthed og fysisk utilpashed.

Eleven var endt med ikke at komme i skole, og psykiatrien udtrykte bekymring for elevens udvikling og trivsel, hvis der ikke blev iværksat yderligere støtte.

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) havde deltaget i flere møder mellem skole og hjem, havde observeret i klassen og ydet supervision til lærerne i forhold til relevante tiltag i undervisningen. PPR vurderede, at de havde været forsøgt at imødekomme elevens undervisningsbehov og lette elevens skoledag, men uden den store effekt. PPR vurderede, at der grundet elevens belastningsreaktioner var god grund til at visitere eleven til et mindre undervisningstilbud med jævnaldrende med lignende problematikker.

Kommunen visiterede til skolegang i almenklassen med fortsat tildeling af specialundervisning i form af støtte i mindst ni undervisningstimer ugentligt. Skolen tilrettede et skema, hvor eleven i nogle timer ville blive undervist i separat lokale, nogle timer med støtte i klassen og nogle timer kunne være på skolens kontor for i højere

grad at kunne imødekomme elevens behov for pauser og ro i løbet af skoledagen.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse, da de ønskede, at deres barn blev visiteret til en specialklasse målrettet normalt begavede elever med autismespektrumforstyrrelser.

Nævnet vurderede, at elevens behov ikke kunne tilgodeses i almenklassen, heller ikke med tildeling af støtte i mindst ni undervisningstimer ugentligt og et særligt tilrettelagt skema. Det var nævnets vurdering, at det ikke ville være muligt i tilstrækkelig grad at sikre, at rammerne og den pædagogiske indsats ville være kontinuerlig og tilstrækkelig i forhold til elevens vanskeligheder og behov.

Nævnet vurderede, at eleven havde behov for at indgå i lille og roligt undervisningstilbud i form af en specialklasse målrettet elever med autismespektrumforstyrrelser, hvor der kunne arbejdes med målrettet autismpædagogik, og hvor miljøet ville være præget af en gennemgående visuel og struktureret ensartethed dagen igennem.

I disse typer sager er det yderst relevant, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) eller andre relevante sagkyndige har været inddraget i forhold til at få en professionel vurdering af barnets samlede behov ved et undervisningstilbud, og hvilke specialpædagogiske tiltag og foranstaltninger, der er nødvendige for, at barnet igen kan genoptage sin skolegang uden efterfølgende reaktioner hjemme.

En anden type sager med børn, der ikke er i skole, er, hvor der er enighed mellem forældre og skole/kommune om, at barnet skal visiteres til et mere vidtgående specialundervisningstilbud, men uenighed om, hvorvidt kommunens tilbud er det rette.

Et eksempel er en elev i 2. klasse, som siden skolestart havde været udfordret i undervisningen og i det sociale samspil med klassekammeraterne. Eleven havde det foregående skoleår fået en diagnose inden for autismespektret og havde siden da modtaget specialundervisning i form af 12 lektioners støtte i almenklassen. Eleven havde, trods støtte og tiltag, været i mistrivsel i en længere periode, haft reduceret skoleskema og var endt med ikke komme i skole.

Kommunen havde visiteret til et specialklassetilbud målrettet normalt begavede elever med autismespektrumforstyrrelser placeret i egen afdeling på en almen folkeskole. Kommunen vurderede, at der i det lille tilbud med mindre børnegrupper og tæt voksenstøtte kunne tages de nødvendige hensyn til elevens behov for tryghed og ro, samtidig med at en tæt tilknytning til almenmiljøet kunne bibeholdes.

Forældrene ønskede derimod en specialskole, hvor de mente, at man i højere grad kunne tilpasse undervisningen og de fysiske rammer i forhold til elevens vanskeligheder og behov.

Nævnet vurderede, at elevens særlige behov for et lille undervisningsmiljø med struktur, forudsigelighed og tæt støtte gennem skoledagen kunne imødekommes i specialklassetilbuddet, og at man her kunne tilbyde de rette pædagogiske og faglige rammer i forhold til at imødekomme elevens behov. Nævnet ændrede derfor ikke kommunens afgørelse.

Et gennemgående problem i de sager med børn, der gennem længere tid ikke er i skole, er, at den faglige udvikling ikke følger de jævnaldrendes til trods for, at børnene har kognitive forudsætninger for at indlære aldersvarende. Ofte er der iværksat hjemmeundervisning, men omfanget af denne og barnets overskud til faglig fordybelse er ofte så nedsat, at barnet kommer flere år bagud i forhold til det faglige niveau på klassetrinnet.

Når nævnet behandler sager med børn, der ikke er i skole, pointeres vigtigheden af, at eleven snarest får genoptaget sin skolegang, og at skolen i samarbejde med PPR, forældre og evt. barnet lægger en plan for opstart og indkøring i skolen.

Som nævnt i tidligere årsrapporter har der ofte ikke været iværksat en helhedsorienteret indsats i de sager, hvor barnet

ikke længere kommer i skole. En sådan indsats kan være, at der etableres et samarbejde med forældre og skole, hvor PPR, psykiatri og evt. socialrådgiver inddrages i forhold til at iværksætte relevante tiltag og foranstaltninger, så barnet kan genoptage sin skolegang. I flere af sagerne med børn der ikke er i skole, har klagenævnet fortsat set et fravær af sagkyndige med viden om de vanskeligheder, barnet har.

Reduceret skema og fritagelse for undervisning

Klagenævnet har gennem de seneste år observeret flere sager, hvor elever som følge af mistrivsel ikke følger den fulde undervisning for klassetrinnet, men har reduceret skoleskema. I nogle sager har eleven haft en fast ugentlig fridag, andre gange har der været faste afkortede skoledage for, at eleven kunne have mere overskud til at deltage i den resterende undervisning. I 2019 har nævnet behandlet 30 sager af de i alt 177 behandlede sager på folkeskoleområdet, hvor eleven har haft et reduceret skoleskema.

Ofte er elevens timetal blevet gradvist nedsat over en længere periode, uden at der har været tildelt flere støttetimer eller taget stilling til, om eleven har behov for specialundervisning i form af mindst ni timers støtte eller et mere vidtgående specialundervisningstilbud. I sagerne ses det, at nedsættelse af undervisningstiden både sker på initiativ fra forældre, men i nogle sager også på skolens initiativ.

En nedsættelse af undervisningstiden over en længere periode kan ikke træde i stedet for visitation af eleven til et relevant specialundervisningstilbud.

Reglerne om nedsættelse af undervisningstiden fremgår af specialundervisningsbekendtgørelsen.

Nedsættelse af undervisningstiden

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK 693 af 20. juni 2014*)

§ 12, stk. 3. Undervisningstiden kan med forældrenes tilslutning nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

Et eksempel er en elev i 3. klasse med faglige, psykiske og sociale vanskeligheder. Eleven blev beskrevet med nedsat social funktion og adfærdsmæssig og emotionel forstyrrelse i barndommen. Eleven havde svært ved at følge med i klassens undervisning og vanskeligheder med at arbejde selvstændigt.

Skolen beskrev et stort behov for støtte i undervisningen, pauser og korte dage i skolen, da eleven let blev overstimuleret af larm og støj.

Kommunen visiterede til fortsat skolegang i klassen med støtte inden for rammerne af den almene undervisning.

Forældrene klagede, da de ønskede et specialundervisningstilbud i form af støtte i mindst ni undervisningstimer ugentligt.

Nævnet vurderede, at elevens behov ikke kunne tilgodeses inden for den almindelige undervisning, og at eleven derfor skulle tilbydes specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Nævnet vurderede, at eleven fremstod med flere gode ressourcer, og at eleven ville kunne profitere af et undervisningstilbud i almenklassen med den tildelte støtte, hvis der blev taget hensyn til elevens behov for struktur, støtte og afskærmning i skoledagen.

I sager hvoraf det fremgår, at eleven gennem længere tid har haft reduceret skema, gør nævnet i afgørelsen opmærksom på, at der snarest må laves en plan for, hvordan elevens timetal kan øges med henblik på, at eleven følger et fuldt skema inden for en overskuelig fremtid.

Nævnet har i afgørelsen også mulighed for at bemærke, at PPR og skole må følge elevens trivsel og udvikling tæt, og hvis det ikke lykkedes at få eleven på fuldt timetal inden for en overskuelig fremtid uden overbelastningsreaktioner til følge, må elevens undervisningsbehov genvurderes.

Nævnet har også i 2019 set sager, hvor elever fritages fra bestemte fag i en kortere eller længere periode. Det kan eksempelvis være sager, hvor en elev er blevet fritaget fra idræt og musik, da eleven ikke magtede støjniveauet og de ustrukturerede rammer. Fritagelse fra bestemte fag ses også i sager med elever med ordblindhed, der fx fritages fra tyskundervisningen for at kunne fokusere på at følge med i de øvrige fag. I flere af disse sager tilbydes der ikke relevant undervisning i stedet.

I sådanne situationer, hvor elever er blevet fritaget for bestemte fag, gør nævnet kommunen/skolen opmærksom på, at der i den almene undervisning kun er hjemmel til at fritage elever fra fransk og tysk. Eleverne skal i disse tilfælde have anden relevant undervisning i de pågældende timer. Det følger af folkeskolelovens § 5, stk. 3.

Folkeskoleloven (LBK nr. 823 af 15. august 2019)

§ 5, stk. 3. Skolens leder kan efter samråd med en elevs forældre og lærere og efter eventuel inddragelse af Ungdommens Uddannelsesvejledning fritage eleven for tysk eller fransk, jf. § 5, stk. 2, nr. 1, litra e, fra 7. klassetrin, hvis det er til elevens bedste. Elever, der fritages for tysk eller fransk, skal have anden relevant undervisning i de pågældende timer.

Ordblindhed hos udskolingselever og klagenævnets kompetence

Som de foregående år har nævnet i 2019 behandlet sager, hvor elever med ordblindhed ikke får tilstrækkelig støtte i skoledagen. Disse sager er ofte kendetegnet ved, at der ikke er tilstrækkelig inddragelse af en læsekonsulent eller læsevejleder. Der er ikke udarbejdet handleplaner eller beskrivelser af, hvordan man målrettet og løbende støtter og arbejder med det enkelte barns ordblindevanskeligheder og faglige udfordringer i undervisningen. Eleven kan opleve gentagne problemer med at få IT-hjælpe midlerne til at fungere, og undervisningsmaterialerne er ikke skannet ind. I disse tilfælde ses det, at eleven ikke har opnået tilstrækkelig erfaring og tryghed i brugen af IT-hjælpe midler, og de indgår og anvendes derfor ikke som en naturlig del af undervisningen.

I sagerne er der ofte en manglende opmærksomhed på, at ordblindhed for det enkelte barn er en udfordring, der er til stede i alle skolens fag. I sager, hvor der er udarbejdet en handleplan, er det ofte for dansk- og matematiktimerne, men det ses ikke, at de øvrige faglærere i klassen har været inddraget i forhold til, hvordan man imødekommer elevens behov i undervisningen i disse fag og timer.

I flere af de ordblindesager, klagenævnet har behandlet i 2019, har skolen iværksat en kompenserende indsats, når det

er blevet afdækket, at eleven har ordblindhed. Det ses, at lærere og forældre har samarbejdet gennem flere år for at hjælpe det enkelte barn bedst muligt i forhold til barnets ordblinddevanskeligheder, men at indsatserne gennem årene ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at eleven fagligt kan følge med sine klassekammerater. I flere sager ses det, at udskolingselever, som har ordblinddevanskeligheder, er kommet massivt fagligt bagud i forhold til deres jævnaldrende og ender med i 8. eller 9. klasse at have behov for specialundervisning i form af støtte i almenklassen eller behov for et mere vidtgående specialundervisningstilbud som fx en specialklasse målrettet normaltbegavede elever med ordblindhed.

I 18 af de 177 sager klagenævnet har behandlet på folkeskoleområdet i 2019, har forældrene ønsket, at deres barn blev visiteret til en specialskole målrettet børn med ordblinddevanskeligheder som fx Ordblindeinstituttet eller en ordblindeefterskole.

Et eksempel er en elev i 9. klasse, som var testet ordblind i 4. klasse. Eleven havde sproglige vanskeligheder og var udfordret både mundtligt, skriftligt og i forhold til læsning. Eleven havde vanskeligheder i stort set alle fag og lå i dansk og matematik på niveau omkring 3.-5. klassetrin.

Skolen beskrev, at eleven havde brug for megen støtte i undervisningen. Eleven havde fået kursus i brug af IT-hjælpeprogrammerne, men viste usikkerhed i brugen af dem og tog dem kun frem i undervisningen efter opfordring fra lærerne. Eleven havde gennem flere år modtaget støtte til sine vanskeligheder, men havde ikke fået specialundervisning.

Forældrene ønskede visitation til en ordblindeskole.

Kommunen havde givet afslag på visitation til ordblindeskole, men i stedet tildelt specialundervisning i form af støtte i mindst ni undervisningstimer ugentligt.

Nævnet vurderede, at elevens ordblindhedsvanskeligheder og sproglige vanskeligheder var af så massiv karakter, at man ikke i tilstrækkelig grad ville kunne imødekomme elevens vanskeligheder og undervisningsbehov i en almindelig klasse med tildeling af specialundervisning. Nævnet vurderede, at eleven havde behov for et specialundervisningstilbud i form af en specialklasse eller specialskole målrettet elever med ordblindhed og ændrede kommunens afgørelse.

Nævnets vurdering var, at eleven havde behov for at være i et undervisningstilbud, hvor samtlige undervisningstimer tilrettelægges og tilpasses elever med ordblindhed, hvis eleven skulle have mulighed for at komme ordentlig i gang med sin læse-, skrive- og staveudvikling. Nævnet vurderede ligeledes, at det var nødvendigt med en målrettet indsats i forhold til at støtte og træne eleven i at oparbejde gode rutiner i brugen af kompenserende IT, og sikre, at eleven kunne tilegne sig strategier, som eleven fremadrettet kunne bruge i sit videre uddannelsesforløb.

Når klagenævnet træffer afgørelse om, at en elev skal visiteres til et specialundervisningstilbud i form af en specialklasse eller specialskole målrettet elever med ordblindhed, skal kommunen efterfølgende træffe en ny afgørelse om et specifikt undervis-

ningstilbud til eleven. Vælger kommunen her fx at visitere eleven til kommunens eget ordblindetilbud, kan forældrene på ny klage til klagenævnet, hvis de mener, at kommunens tilbud ikke kan imødekomme deres barns undervisningsbehov.

Klagenævnet har ikke kompetence til at pege på, at en elev skal tilbydes undervisning på en specifik specialklasse eller specialskole eller pege på specialefterskole.

STU-OMRÅDET

STU-lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.⁶

Målgruppen er unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov som fx unge med svære bevægelseshandicap, multihandicappede unge, unge med autisme, ADHD eller andre psykiske lidelser og unge med erhvervet hjerneskade.

På STU-området har klagenævnet i 2019 udvalgt følgende emner:

- Målgruppevurdering og behandlingsbehov
- Uddannelsesplanen og STU-uddannelsessted

Målgruppevurdering og behandlingsbehov

I 2019 har klagenævnet i alt behandlet 43 klager på STU-området, hvoraf 26 har været klager over kommunens afslag på, om den unge er i målgruppen for at få en STU.

Klagenævnet har i 2019 set flere sager med unge, der ud over en eventuel diagnose også har haft et behandlingsbehov på grund af fx OCD, angst eller et selvmedicinerende hashmisbrug. Klagenævnet kan ikke tage stilling til et eventuelt behandlingsbehov. I disse sager kan klagenævnet tage stilling til, om den unge har evner og ressourcer i en sådan grad, at den unge vil være i stand til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse efter vellykket behandling.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

Et eksempel er en ung på 17 år med ADD, angst, en svær depression og vanskeligheder med at indgå i sociale sammenhænge. Den unge var kognitivt aldersvarende, havde gået i almindelig grundskole og afsluttet 9. klasse afgangseksamen og efterfølgende gået i 10. klasse på en efterskole. Den unge blev beskrevet som fagligt dygtig og socialt vellidt.

Samtidig havde den unge siden 6. klasse haft sværere og sværere ved at komme i skole og havde klaget hjemme over træthed og fysisk ubehag. De sidste år i grundskolen havde den unge haft reduceret skema. Efterskoleopholdet blev gennemført med mentorordning og støttetimer. Siden efterskolen havde den unge forsøgt at starte op på produktionsskole og hf, men var begge gange endt med at få det fysisk og psykisk dårligt, og forløbet var blevet afbrudt. Det seneste år havde den unge været hjemme.

Den unges partsrepræsentant klagede til klagenævnet, da kommunen havde truffet afgørelse om, at den unge ikke var omfattet af målgruppen for en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Nævnet ændrede ikke kommunens afgørelse. Nævnets vurdering var, at den unge havde et udviklingspotentialer i almenmiljøet og havde evner og ressourcer i en sådan grad, at den unge med den rette opmærksomhed, støtte og hensynstagen ville have forudsætninger for at kunne indgå i et ordinært uddannelsesstilbud. At den unge var udfordret af sin angstproblematik og depression i en sådan grad, at den unge for nuværende ikke var i stand til at indgå i en ordinær ungdomsuddannelse, ændrede ikke ved, at nævnet vurderede, at den unge efter vellykket behandling ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med støtte og mentorordning.

I STU-sager, hvor den unges funktionsniveau kan være vanskeligt at vurdere på grund af et behandlingsbehov, fremgår det af bemærkningerne til STU-loven⁷, at kommunerne opfordres til at være opmærksomme på, at unge kan have et behandlingsmæssigt behov, der betyder, at de pågældende kan

⁷ Lovforslag nr. L 213 af 25. april 2013 punkt 1.2.4.

afvises i forhold til ungdomsuddannelsen, fordi det behandlingsmæssige behov skal dækkes og opfyldes inden ansøgning og eventuel godkendelse.

Hvis den unge efter endt behandling stadig er udfordret i en sådan grad, at der fortsat er et ønske om at blive optaget på en STU, er den unge ikke afskåret fra at søge kommunen om STU igen og derved blive målgruppevurderet på ny.

STU-uddannelsesplanen og klagenævnets kompetence

Klagenævnet har i 2019 behandlet og afgjort 15 sager om klage over det STU-uddannelsessted, som den unge var blevet visiteret til af kommunen.

Når kommunen har truffet afgørelse om, at den unge er omfattet af målgruppen til optagelse på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse, udarbejder de efter samråd med den unge og forældrene en 3-årig individuel uddannelsesplan, herunder om ungdomsuddannelsen eventuelt skal indledes med et afklaringsforløb.⁸

Uddannelsesplanen skal indeholde en beskrivelse af baggrunden for den unges visitation og en beskrivelse af de langsigtede mål for den unges STU. Målene skal være formuleret i forhold til de personlige, sociale og faglige kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig samt de kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig gennem praktik under uddannelsen, og kan kun revideres i samarbejde med den unge.

Uddannelsesplanen og udtalelser om den unge fra sagkyndige, herunder pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV), og skoler, hvor den unge har været optaget, er væsentlige oplysninger, når klagenævnet skal vurdere, om kommunens valg af STU-uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov og mål for uddannelsen.

Vurderer klagenævnet, at tilbuddet ikke kan imødekomme den unge, træffer nævnet afgørelse om, at kommunen skal visitere til et andet STU tilbud, der i højere grad imødekommer den unges behov ved en STU. Nævnet har ikke kompetence til at henvise til et bestemt STU uddannelsessted/tilbud.

Nævnet har ikke kompetence til at henvise til et bestemt STU tilbud.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 3, stk. 3.

I de fleste sager i 2019 har nævnet truffet afgørelse om, at det tilbudte uddannelsessted kan imødekomme den unges behov ved en STU.

Et eksempel er en ung med en autismspektrumforstyrrelse og ADHD, som var blevet optaget på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Den unge interesserede sig for IT. Af den foreløbige uddannelsesplan fremgik det blandt andet, at den unge skulle opnå kendskab til arbejdsmarkedet på det generelle plan og kendskab til konkrete arbejdsfunktioner med henblik på erhvervsafklaring/uddannelse, specielt inden for fagområderne køkken, IT og jordbrug.

Kommunen visiterede til kommunens eget STU tilbud, da kommunen vurderede, at dette tilbud kunne tilgodese den unges behov ved en STU. I beskrivelsen af kommunens STU-tilbud fremgik det, at målgruppen var unge med en autismspektrumforstyrrelse, og at uddannelsesstedet blandt andet kunne tilbyde en IT-linje, en landbrugslinje og en køkken- & kokkelinje.

Den unge klagede, da den unge havde fået et botilbud og ønskede at tage sin STU på dette botilbud.

Nævnet ændrede ikke kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at kommunens tilbud kunne imødekomme den unges behov ved en STU og i samarbejde med den unge arbejde på at opfylde de foreløbige faglige, personlige og sociale mål, der var opstillet i uddannelsesplanen.

Uddannelsesplanen skal justeres efter behov og mindst én gang årligt.

Det er ikke ensbetydende med, at der skal træffes en ny afgørelse hvert år. Tilbuddet om STU er et sammenhængende forløb, og kommunens afgørelse gælder derfor ikke kun for et år, men gælder for et treårigt forløb. Der er kun behov for en ny afgørelse, hvis det i forbindelse med evalueringen og justeringen af uddannelsesplanen vurderes, at det pågældende STU-tilbud ikke længere kan tilgodese den unges ønsker og behov.

Den unge kan også selv anmode om et andet tilbud i løbet af den treårige uddannelse, hvorefter kommunen skal træffe en ny afgørelse om STU uddannelsessted.

I sager, hvor uddannelsesplanen ikke er udarbejdet, er meget mangelfuld, eller det tydeligt fremgår, at den ikke er udarbejdet efter samråd med den unge og eventuelt partsrepræsentanten, kan klagenævnet hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen.

En hjemvisning er nødvendig, når klagenævnet ikke kan lave en saglig vurdering af, om det tilbudte uddannelsessted tilgodeser den unges behov, og nævnet samtidig vurderer, at kommunen ikke har haft tilstrækkelige oplysninger om den unge og dennes behov i forhold til STU-uddannelsen. Kommunen har derfor ligeledes ikke kunnet lave en tilstrækkelig faglig begrundet vurdering af, hvilket uddannelsessted der kunne tilgode den unges behov i en STU. Når en sag hjemvises til ny behandling, skal kommunen indhente oplysninger, så sagen er tilstrækkeligt oplyst og derefter afgøre sagen på ny.

KAPITEL 5

Klager på folkeskoleområdet

Dette kapitel drejer sig om klager på folkeskoleområdet.

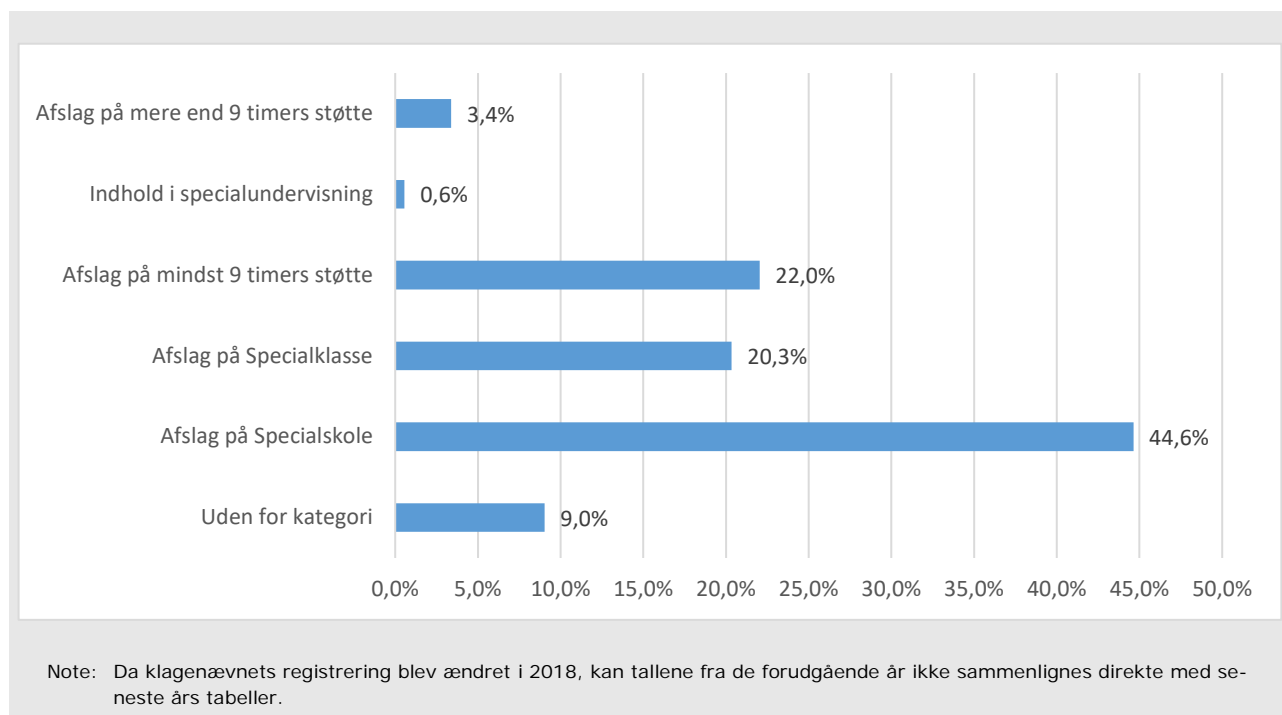
Klagenævnet kan behandle og træffe afgørelse i klager over afgørelser fra kommunen/skolen om afslag på eller tilbud om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt (svarende til 12 lektioner).

KLAGEÅRSAGER

I 2019 har klagenævnet modtaget 297 klager på folkeskoleområdet. Det er en stigning i forhold til 2018, hvor klagenævnet modtog 285 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Nedenstående tabel giver et billede af, hvad klageårsagen på de behandlede sager i 2019 har været.

FIGUR 5.1 KLAGEÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET 2019

I ca. 44 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældre fået afslag fra kommunen på ønsket om et undervisningstilbud

I 22 pct. af de behandlede folkeskolesager har klagen handlet om afslag på specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt.

på en specialskole. Se figuren ovenfor. Det er en lille stigning i forhold til tallene fra 2018 på ca. 34 pct.

Den næststørste kategori i figuren ovenfor handler om afslag på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i en almindelig klasse. I 22 pct. af de behandlede folkeskolesager i 2018 har dette været klageårsagen. I 2018 var dette tal på 24 pct.

I ca. 20 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældrene fået afslag på undervisningstilbud i en specialklasse. Det er en lille stigning i forhold til 2018, hvor det var ca. 19 pct.

I forhold til 2018 er der sket et fald i sager, hvor der bliver klaget over indholdet i specialundervisningen. Den ligger i år på under 1 pct., hvor det var en klageårsag i knap 10 pct. af folkeskolesagerne i 2018. Klager over indholdet af specialundervisningen kan handle om måden, støtten er tilrettelagt fx placering af støttetimer. Klager over det faglige indhold i specialundervisningen eller antallet af vikartimer kan klagenævnet ikke tage stilling til.

Antallet af sager, der efter behandling i klagenævnet registreres som "uden for kategori" viser en mindre stigning fra 8,2 pct. i 2018 til 9 pct. i 2019.

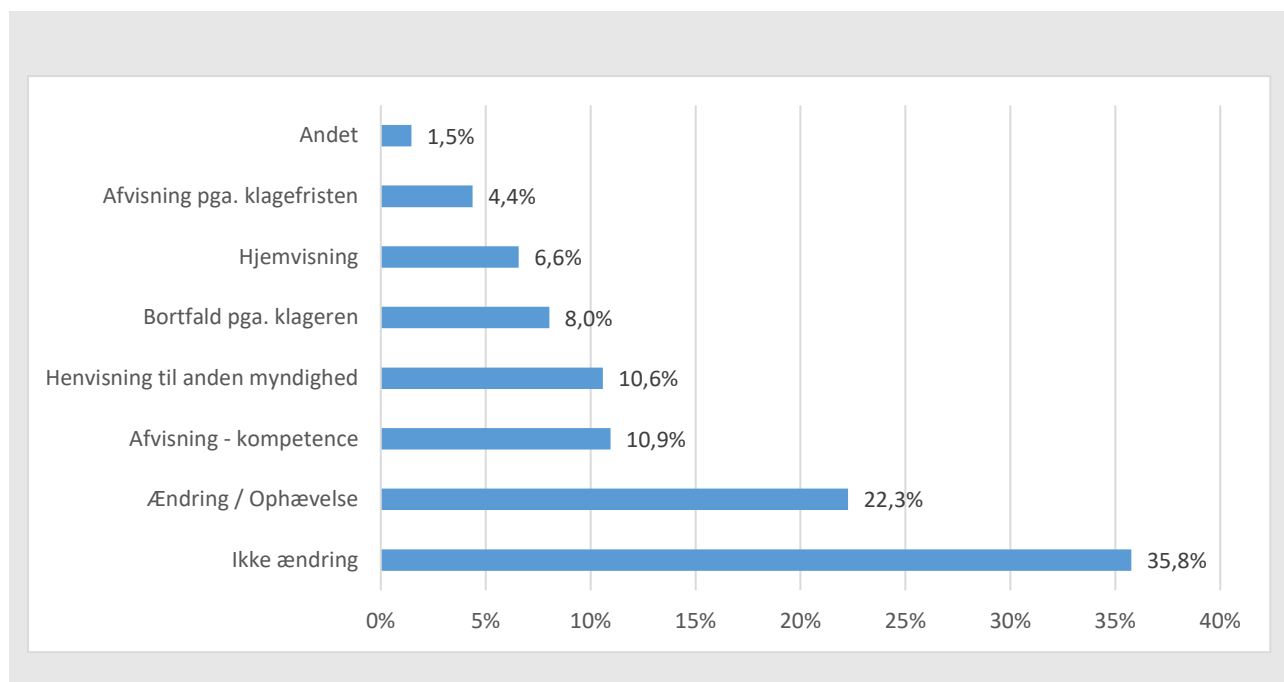
Det er ofte sager, hvor forældre ønsker deres barn visiteret til et dagbehandlingstilbud. I de sager har kommunen både truffet afgørelse om behandling efter serviceloven og truffet afgørelse om specialundervisning efter folkeskoleloven. Klagenævnet kan kun tage stilling til den del af sagen, der handler om barnets specialundervisningstilbud. Forældre kan klage over dagbehandlingssdelen til Ankestyrelsens kommunale afdeling, som behandler klager over afgørelser truffet efter serviceloven.

Lidt mere end 3 pct. af klagerne har handlet om afslag på mere end 9 timers støtte. Afslag på mere end 9 timers støtte vedrører sager, hvor kommunen har givet eleven støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt og samtidig givet afslag på en ansøgning om støtte i mere end 9 undervisningstimer ugentligt, fx hvor forældrene har ønsket støtte i mindst 14 undervisningstimer ugentligt.

AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER

Folkeskolesager er det største sagsområde i Klagenævnet for Specialundervisning. I 2019 er der afsluttet 274 sager på folkeskoleområdet. Det er på niveau med 2018, hvor der blev afsluttet 273 sager.

FIGUR 5.2 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER I 2019

Ovenstående figur viser fordelingen af udfaldene på de afsluttede sager på folkeskoleområdet i 2019.

Der er sket et lille fald i kategorien "henvisning til anden myndighed". I 2018 blev knap 13 pct. af sagerne henvist til anden myndighed. I 2019 er tallet faldet til knap 11 pct.

Når en sag afsluttes og udfaldet registreres som "Henvisning til anden myndighed" er det ofte, når klagenævnet har modtaget en direkte klage. Det er klager, hvor kommunen ikke har gen vurderet sagen, før den er blevet sendt ind til klagenævnet.

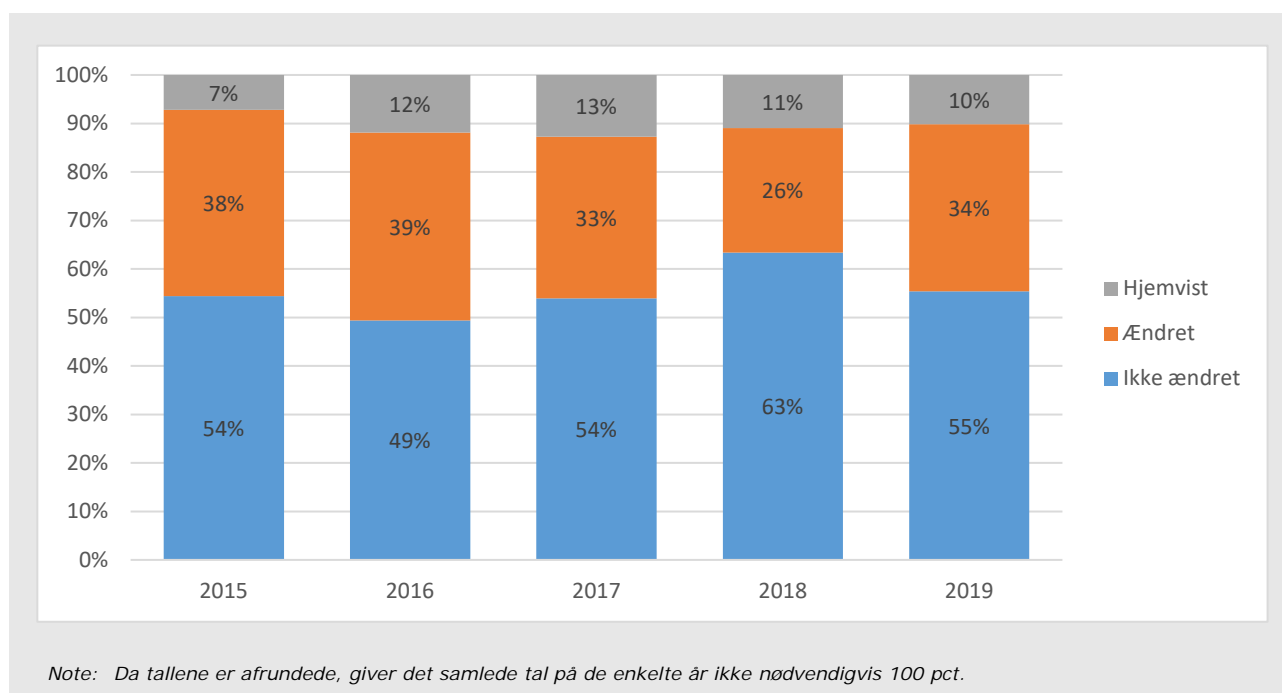
Antallet af sager, hvor klagenævnet har måttet afvise at behandle klagen, fordi den har været uden for klagenavnets kompetenceområde og fx ikke har handlet om specialundervisning, er steget fra ca. 9 pct. i 2018 til ca. 11 pct. i 2019.

REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER

Størstedelen af de afsluttede sager på folkeskoleområdet er blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Af de 274 afsluttede sager på folkeskoleområdet er 177 af sagerne blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Det svarer knap 65 pct. af sagerne

I figuren nedenfor ses det, hvordan udfaldet af de realitetsbehandlede sager har fordelt sig siden 2015.

FIGUR 5.3 UDFALDET AF DE REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER I 2015-2019

Klagenævnet har været enig og ikke ændret kommunens afgørelse i 98 af de realitetsbehandlede sager på folkeskoleområdet, svarende til godt 55 pct. I 2018 var tallet 63 pct.

I 2019 har nævnet ændret kommunens afgørelse i 61 sager, svarende til ca. 34 pct. af de behandlede sager. I 2018 var tallet 26 pct.

Den procentvise andel af hjemvisninger ud af de samlede realitetsbehandlede sager har ligget på omtrent samme niveau de seneste par år. I 2019 var det ca. 10 pct. af de behandlede sager, der blev hjemvist, svarende til 18 sager. I 2018 var tallet 11 pct.

Ovenstående figur giver et forenklet billede af de behandlede sagers udfald. Der indgår således samtlige behandlede sager på folkeskoleområdet uanset klageårsagen.

I boksen nedenfor er der redegjort for, hvor mange procent af sagerne nævnet har ændret fordelt efter klageårsag.

KLAGEÅRSAG OG UDFALD AF ÆNDREDE SAGER

- I klager over kommunens afslag på støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer i den almindelige klasse, har klagenævnet ændret 17 sager, svarende til ca. 28 pct. af de ændrede sager.
- I klager over kommunens afslag på specialklasse har klagenævnet ændret 13 sager, svarende til ca. 21 pct. af de ændrede sager.
- I klager over kommunens afslag på specialskole har klagenævnet ændret 27 sager, svarende til ca. 44 pct. af de ændrede sager.
- I klager over indholdet i specialundervisningen og uden for kategori har klagenævnet ændret 4 sager svarende til knap 7 pct. af de ændrede sager.

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisningen til specialundervisning, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen.

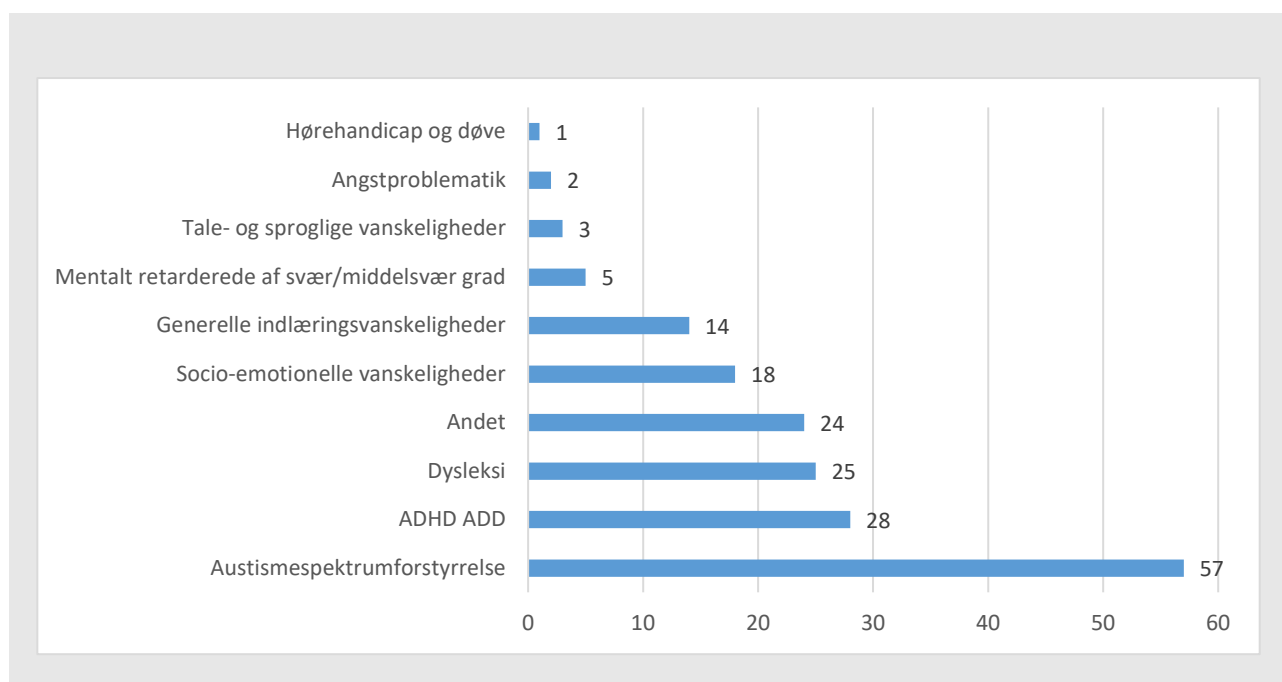
Det forhold, at der er en henvisningsårsag, fx i form af at barnet har fået stillet en diagnose, er ikke ensbetydende med, at barnet har behov for og skal henvises til et specialundervisningstilbud. Klagenævnet forholder sig til barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov og ikke kun selve henvisningsårsagen.

Når en sag behandles i klagenævnet, bliver der foretaget en individuel helhedsorienteret vurdering af barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov i forhold til det undervisningstilbud, kommunen/skolen har givet.

I nedenstående figur er de 177 behandlede sager på folkeskoleområdet kategoriseret efter primære henvisningsårsag.

I de fleste af sagerne, 57 sager ud af de 177 behandlede folkeskolesager, svarende til 28 pct., har henvisningsårsagen været kategoriseret som autismespektrumforstyrrelse.

FIGUR 5.4 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET I 2019

De næsthyppigste henvisningsårsager har været tilfælde, hvor eleven har ADHD/ADD eller dysleksi. Disse henvisningsårsager har udgjort henholdsvis ca. 16 og 14 pct. af sagerne.

I 24 af klagenævnets folkeskolesager, svarende til knap 14 pct., er henvisningsårsagen registreret under kategorien "Andet". Det er sager, hvor det ikke fremgår tydeligt af sagens oplysninger, hvad der er barnets primære vanskelighed. I denne kategori kommer også sager med børn, der har sjældne sygdomme, eller vanskeligheder, der sjældent forekommer i klagenævnets sager.

Klager på STU-området

Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov trådte i kraft den 1. august 2007.⁹ Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud om ungdomsuddannelse efter denne lov. Kommunens afgørelse om afslag på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), afslag på et specifikt uddannelsessted eller om indholdet af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse kan indbringes for klagenævnet.

Lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.¹⁰

Fra den 1. januar 2014 har klagenævnet også haft kompetence til at behandle klager over afbrydelser af ungdomsuddannelsen, genoptagelse af ungdomsuddannelsen og antallet af praktiktimer i ungdomsuddannelsen.¹¹

KLAGEÅRSAGER

Klagenævnet har i 2019 modtaget 81 klager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU. Det er et lille fald i forhold til 2018, hvor der blev modtaget 90 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Der er hovedsageligt to klageårsager, der gør sig gældende på STU-området. Størstedelen af klageårsagerne handler om målgruppevurderinger, hvor kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). I 2019 har 26 af de 43 realitetsbehandlede sager handlet om målgruppevurderinger.

I 15 af de 43 realitetsbehandlede sager er årsagen til klagen, at den unge ønsker at gennemføre sin særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse på et andet uddannelsessted, end det kommunen har tilbudt.

⁹ Lov nr. 564 af 6. juni 2007 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Nu-gældende lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 og bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016.

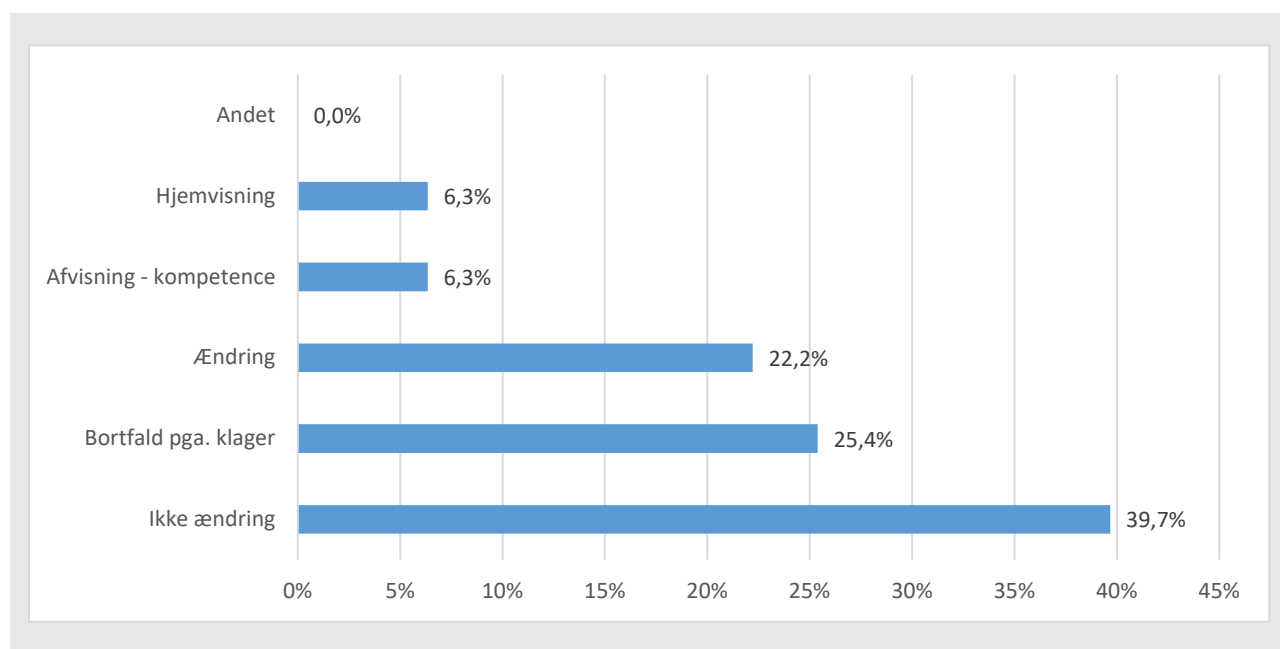
¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

AFSLUTTEDE STU-SAGER

Klagenævnet har i 2019 afsluttet 63 sager på STU-området. I figur 6.1. kan udfaldet af alle afsluttede sager på STU-området ses.

FIGUR 6.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE STU-SAGER I 2019

Som det ses i figuren er ca. 25 pct., svarende til 16 sager, bortfaldet. Det er sager, der bliver afsluttet som følge af, at den unge/partsrepræsentanten har valgt at trække klagen tilbage, før nævnet når at behandle sagen. Det kan bl.a. skyldes, at der efter, at klagenævnet har modtaget klagen, er opnået enighed mellem den unge/partsrepræsentanten og kommunen om et undervisningstilbud.

4 af de afsluttede sager, svarende til godt 6 pct., er blevet afvist på grund af, at klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

REALITETSBEHANDLEDE STU-SAGER

Af de 63 afsluttede sager på ungdomsområdet er 43 af dem blevet realitetsbehandlet i klagenævnet, hvor nævnet enten har ændret eller ikke ændret kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 50 pct. af sagerne om STU-målgruppe.

Figur 6.2 nedenfor viser, at de to hyppigste klageårsager er: Afslag på at tilhøre målgruppen til en STU eller afslag på ønsket om et bestemt STU uddannelsessted. Højden på søjlerne er bestemt ud fra antallet af sager med klageårsagerne.

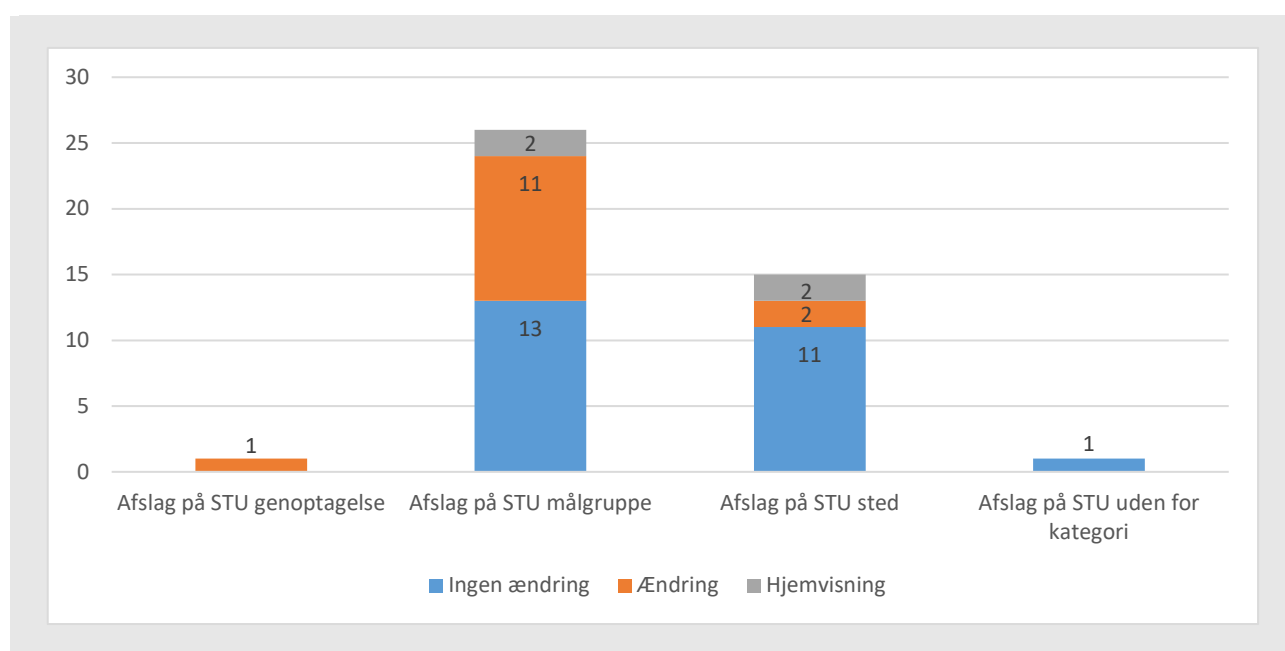
I figuren kan det ses, at nævnet har ændret kommunens afgørelse i 11 af de i alt 26 behandlede sager, der har handlet om, hvorvidt den unge er i målgruppen for et STU-tilbud. Det svarer til en ændringsprocent på ca. 42 pct. i sagerne om målgruppevurderinger. I 2018 lå ændringsprocenten på 59 pct.

I 13 af de 26 behandlede klager, svarende til 50 pct., har nævnet været enig i kommunens afgørelse om, at den unge ikke tilhørte målgruppen og derfor ikke skulle tilbydes en STU. I 2018 lå tallet på 37 pct.

I de sager, hvor klageårsagen har handlet om kommunens valg af STU-sted, har nævnet ændret to af de 15 sager, der er blevet behandlet, svarende til godt 13 pct. Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 11 ud af de 15 sager, svarende til godt 73 pct. Det ligger i samme niveau som 2018, hvor der blev ændret svarende til 11 pct. af sagerne, og hvor der blev stadfæstet i knap 78 pct. af sagerne.

I to klager, der har handlet om målgruppe, og to klager, der har handlet om STU-sted, har klagenævnet måttet hjemvise sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

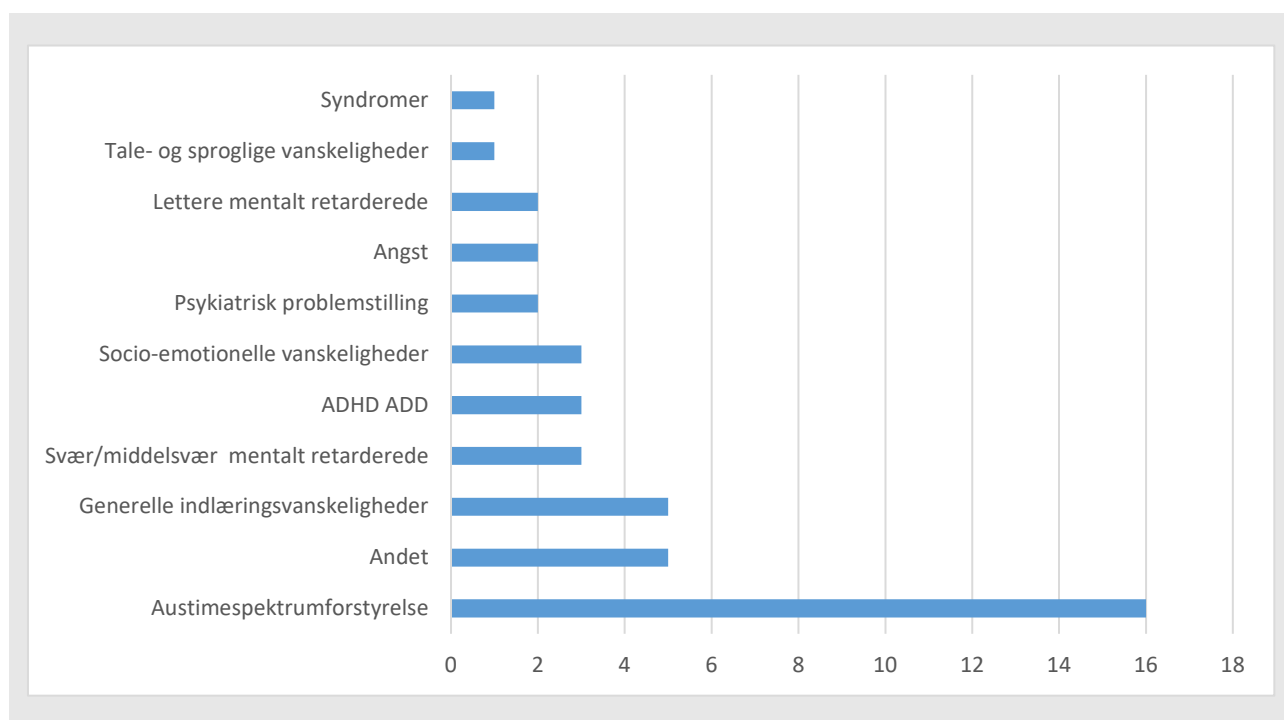
FIGUR 6.2 KLAGEÅRSAG OG UDFALD

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisning til STU, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen. I figuren nedenfor kan det ses, at sager, hvor den unge er udfordret med en autismspektrumforstyrrelse, udgør langt den overvejende del af henvisningsårsagerne i klagenævnets STU-sager.

FIGUR 6.3 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ STU-OMRÅDET I 2018

Det er ikke bestemte typer af funktionsnedsættelser eller bestemte diagnoser, der er afgørende for, om den unge er i målgruppen. Det afgørende er, at den unge ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selvom der ydes specialpædagogisk støtte eller anden støtte.¹²

¹² Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1, stk. 2.

KAPITEL 7

Klagenævnet kan alene tage stilling til regionale tilbud i førskolesager.

Klager på førskoleområdet

Klagenævnet kan tage stilling til klager over kommunens afgørelse om henvisning eller afslag på henvisning til specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er begyndt deres skolegang. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle en klagesag på dette område, hvis den vedrører et regionalt tilbud.

Klagenævnet kan også tage stilling til klager over regionsrådernes afgørelse om det nærmere indhold af den specialpædagogiske bistand for børn i førskolealderen, der er henvist til et af de regionale tilbud.¹³

I 2019 har klagenævnet ikke modtaget klager på førskoleområdet. I 2018 modtog klagenævnet en klage og i 2017 modtog klagenævnet tre klager på førskoleområdet.

Klagenævnet har afvist at behandle alle de modtagne klager, da de ikke vedrørte regionale tilbud.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 823 af 15. august 2019 om folkeskolen § 51, stk. 3 og 8.

KAPITEL 8

Klager på voksenområdet

Klagenævnet kan alene tage stilling til retlige spørgsmål i voksensager.

Klagenævnet kan i sager om kompenserende specialundervisning for voksne alene tage stilling til retlige spørgsmål.¹⁴ Klagenævnet kan således ikke tage stilling til den faglige vurdering i kommunens afgørelse, men alene til, om kommunens vurdering af behovet for kompenserende specialundervisning er foretaget på baggrund af lovlige (saglige) kriterier, og om forvaltningslovens regler om blandt andet partshøring, begrundelse og klagevejledning er overholdt.

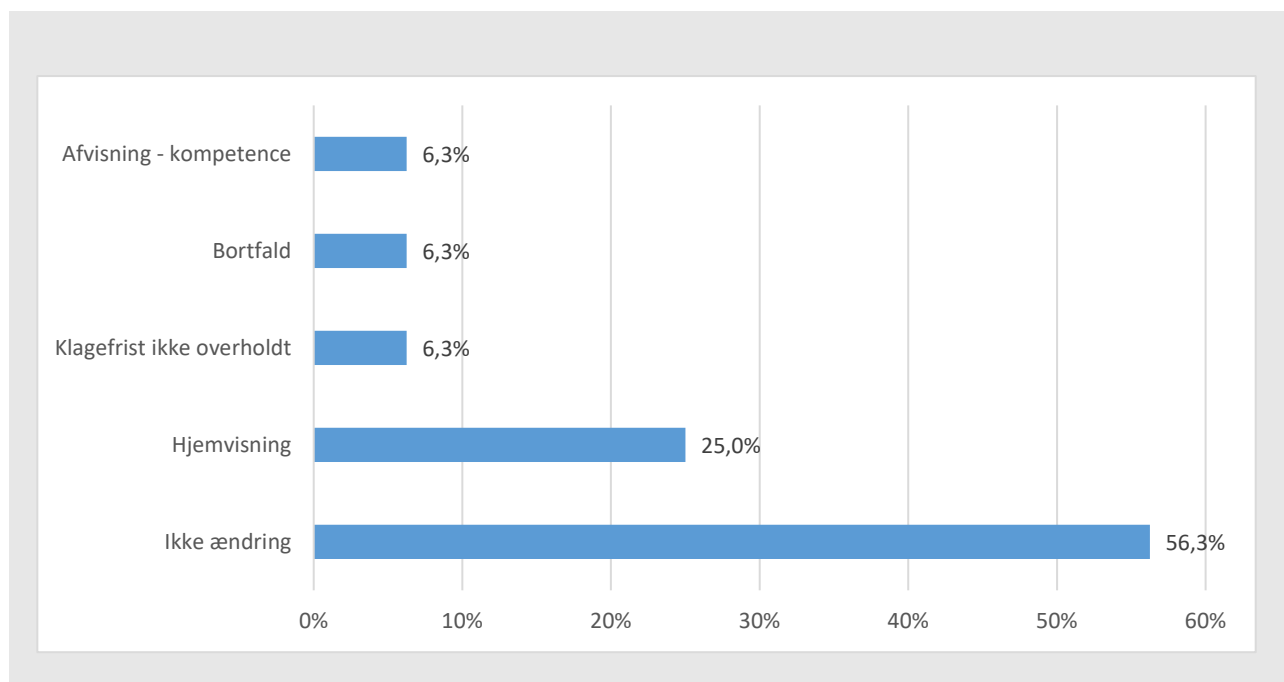
Da klagenævnet alene kan tage stilling til retlige spørgsmål i klagesager om specialundervisning for voksne, kan nævnet kun træffe afgørelse om, at sagen enten skal hjemvises til ny behandling i kommunen som følge af væsentlige retlige mangler, eller at kommunens afgørelse stadfæstes.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have et specialundervisningstilbud eller ej, eller om det undervisningstilbud, som kommunen tilbyder, er godt nok.

Klagenævnet har modtaget 18 klager om specialundervisning for voksne i 2019. I 2018 modtog klagenævnet 16 klager på voksenområdet.

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne § 17, stk. 1.

FIGUR 8.1 UDFALDET AF AFSLUTTEDE VOKSENSAGER I 2019

Klagenævnet har afsluttet 16 klagesager på voksenområdet i 2019. I ni af sagerne har klagenævnet ikke ændret kommunens afgørelse, svarende til godt 56 pct.

I fire af de 16 klagesager, svarende til 25 pct., har klagenævnet vurderet, at kommunens afgørelse havde så væsentlige retlige mangler, at sagen skulle hjemvises til ny behandling i kommunen.

I en sag er klagen bortfaldet pga. ønske fra klager, og en sag er afvist grundet manglende kompetence i klagenævnet. En sag er blevet afvist, da klagefristen ikke har været overholdt.

Kommunernes sagsbehandling

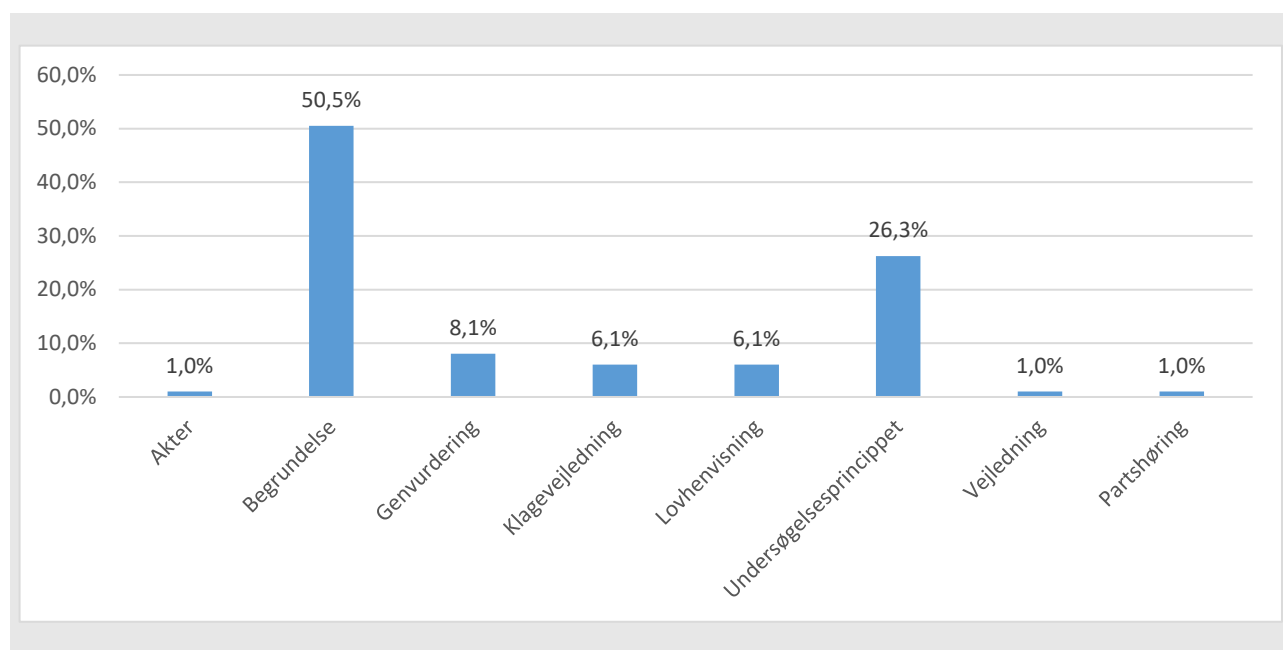
Når klagenævnet behandler klager over kommunernes afgørelser på førskole- og folkeskoleområdet samt ungdoms- og voksenområdet, foretager nævnet også en vurdering af, om kommunen i sin sagsbehandling har overholdt forvaltningsretlige regler og principper om fx partshøring og begrundelse for afgørelsen.

Det er udelukkende i de sager, som klagenævnet realitetsbehandler, at det registreres, om kommunerne har begået fejl i deres sagsbehandling.

Klagenævnet har i 2019 realitetsbehandlet 233 sager. I 99 af disse sager har der været fejl i kommunernes sagsbehandling, svarende til 42 pct. Det skal bemærkes, at der kan være flere formelle fejl i en enkelt sag. Fejlprocenten er på niveau med sidste år, hvor der var fejl i kommunernes sagsbehandling i 107 af 260 sager, svarende til 41 pct.

Klagenævnet følger Ankestyrelsens retningslinjer i forhold til formulering og registrering af kritik af formelle fejl i kommunernes sagsbehandling. Klagenævnet formulerer således kun kritik ved overtrædelse af garantiforskrifter (fx manglende begrundelse eller partshøring) og ved overtrædelse af væsentlige ordensforskrifter (fx manglende eller utilstrækkelig klagevejledning).

FIGUR 9.1 OVERSIGT OVER FORMELLE FEJL I 2019

Begrundelse

Den oftest forekommende fejl i kommunernes afgørelser er utilstrækkelig eller manglende begrundelse til borgeren. Disse har udgjort omkring 50 pct. af de formelle fejl.

En skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, hvis parten ikke får fuldt ud medhold. Se boksen nedenfor om forvaltningslovens regler.

Når der er registreret og formuleret kritik i klagenævnets afgørelse i forhold til utilstrækkelig eller manglende begrundelse, skyldes det ofte, at kommunen ikke har forklaret, hvad kommunen har lagt vægt på i vurderingen, og hvilken betydning det har for resultatet.

Genvurdering

8 pct. af de formelle fejl har handlet om kommunens genvurdering. Det skyldes i de fleste tilfælde, at kommunen har overskredet genvurderingsfristen på fire uger uden at orientere forældrene om dette.¹⁵

Klagevejledning

6 pct. af de formelle fejl har handlet om utilstrækkelig eller manglende klagevejledning i kommunens afgørelse. Reglerne om klagevejledning findes i forvaltningsloven.

¹⁵ Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand nr. 693 af 20. juni 2014 § 21, stk. 2.

Det kan fx være, hvis kommunen har sat en klagefrist på 4 uger i klagevejledningen til en afgørelse om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der er ingen klagefrist i disse sager, og kommunens klagevejledning er derfor forkert.¹⁶

Lovhenvvisning

Utilstrækkelig eller manglende lovhenvvisning i kommunens afgørelse har også udgjort 6 pct. af de formelle fejl. Ifølge forvaltningsloven skal der i en afgørelse være henvist til de retsregler, afgørelsen er truffet efter.

FORVALTNINGSLOVEN

Lovbekendtgørelsen (LBK 433 af 22. april 2014)

- § 19 om *Partshøring*
- § 22, § 23 og § 24 om *Begrundelse m.v.*
- § 25 om *Klagevejledning*

Undersøgelsesprincippet

Omkring 26 pct. af de formelle fejl er blevet registreret som fejl i forhold til undersøgelsesprincippet. Det sker, når klagenævnet vurderer, at kommunen ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, inden der er blevet truffet afgørelse.

Hvis sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, fører det oftest til, at klagenævnet er nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling.

Partshøring/vejledning/akter

I samlet 3 af de 99 registreringer af formelle fejl har der været tale om fejl i partshøring, vejledning og akterne.

Disse registreringer kan handle om, at parten (forældrene eller den unge) ikke er blevet hørt over væsentlige oplysninger i sagen, som har været til ugunst for forældrene eller barnet/den unge.

Det kan også være, hvis kommunen ikke har vejledt den uddannelsessøgende om reglerne på området.

¹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

Et eksempel på en vejledningsfejl er, at kommunen ikke havde vejledt den unge om reglerne om afbrydelse og genoptagelse af STU, herunder reglen om, at uddannelsen skal være afsluttet senest 5 år efter, at den er påbegyndt.

Den unge havde fået bevilget en STU fra maj 2013 til maj 2016. I september 2015 afbrød den unge sit forløb. I september 2018 oplyste kommunen på henvendelse fra den unge, at der fortsat var ½ år tilbage af STU-forløbet. Der var ikke fra kommunen blevet vejledt om 5-års fristen.

Nævnet vurderede, at den unge skulle stilles, som om der var blevet vejledt korrekt og handlet i overensstemmelse hermed, jf. den forvaltningsretlige grundsætning om realudligning.

AFGØRELSES-SKABELON

På klagenævnets hjemmeside ligger der en skabelon og et eksempel i forhold til afgørelser på folkeskoleområdet, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning.

Skabelonen er lavet som hjælp og inspiration til kommuner og skoleledere, når de skal skrive afgørelser.

Nedenstående link fører direkte til afgørelsesskabelonen.
[Afgørelsesskabelon](#)

BILAG 1

Kommuneoversigt folkeskole-
sager

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	1	1	0	1	0
Aalborg Kommune	2	1	1	0	0
Aarhus Kommune	2	1	1	0	0
Albertslund Kommune	2	1	0	1	0
Allerød Kommune	1	1	1	0	0
Assens Kommune	6	3	1	0	2
Ballerup Kommune	7	3	2	1	0
Billund Kommune	4	3	1	0	2
Bornholms Regionskom- mune	3	1	0	1	0
Brøndby Kommune	2	1	0	1	0
Brønderslev Kommune	1	1	1	0	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	6	5	1	4	0
Esbjerg Kommune	5	3	1	2	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	1	1	1	0	0
Faxe Kommune	1	1	1	0	0
Fredensborg Kommune	2	0	0	0	0
Fredericia Kommune	0	0	0	0	0
Frederiksberg Kommune	1	1	1	0	0
Frederikshavn Kommune	0	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	8	8	2	6	0
Furesø Kommune	2	2	2	0	0
Gentofte Kommune	5	5	2	1	2
Gladsaxe Kommune	5	5	4	1	0
Glostrup Kommune	1	0	0	0	0
Greve Kommune	1	1	1	0	0
Gribskov Kommune	10	4	3	1	0

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Guldborgsund Kommune	5	1	1	0	0
Haderslev Kommune	1	0	0	0	0
Halsnæs Kommune	10	8	4	3	1
Hedensted Kommune	1	1	1	0	0
Helsingør Kommune	5	4	0	4	0
Herlev Kommune	3	2	1	1	0
Herning Kommune	1	1	0	1	0
Hillerød Kommune	6	5	2	3	0
Hjørring Kommune	0	0	0	0	0
Holbæk Kommune	2	1	1	0	0
Holstebro Kommune	1	1	1	0	0
Horsens Kommune	5	3	2	0	1
Hvidovre Kommune	3	2	2	0	0
Høje-Taastrup Kommune	1	1	0	1	0
Hørsholm Kommune	2	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	3	1	1	0	0
Ishøj Kommune	3	3	3	0	0
Jammerbugt Kommune	2	1	1	0	0
Kalundborg Kommune	12	11	4	7	0
Kerteminde Kommune	2	1	1	0	0
Kolding Kommune	1	0	0	0	0
Københavns Kommune	32	22	10	11	1
Køge Kommune	6	4	4	0	0
Langeland Kommune	5	3	3	0	0
Lejre Kommune	1	0	0	0	0
Lemvig Kommune	4	2	1	1	0
Lolland Kommune	0	0	0	0	0
Lyngby-Taarbæk Kom- mune	1	0	0	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	4	3	2	1	0
Morsø Kommune	0	0	0	0	0
Norrdjurs Kommune	5	5	4	1	0

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Nordfyns Kommune	0	0	0	0	0
Nyborg Kommune	0	0	0	0	0
Næstved Kommune	12	9	5	0	4
Odder Kommune	2	1	1	0	0
Odense Kommune	1	0	0	0	0
Odsherred Kommune	2	1	1	0	0
Randers Kommune	2	1	1	0	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	1	1	0	0	1
Ringsted Kommune	2	1	1	0	0
Roskilde Kommune	6	3	2	0	1
Rudersdal Kommune	4	2	1	1	0
Rødovre Kommune	1	1	1	0	0
Samsø Kommune	2	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	4	1	1	0	0
Skanderborg Kommune	3	0	0	0	0
Skive Kommune	1	0	0	0	0
Slagelse Kommune	7	5	3	1	1
Solrød Kommune	1	0	0	0	0
Sorø Kommune	0	0	0	0	0
Stevns Kommune	0	0	0	0	0
Struer Kommune	3	3	2	0	1
Svendborg Kommune	0	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Sønderborg Kommune	0	0	0	0	0
Thisted Kommune	2	2	0	2	0
Tønder Kommune	2	0	0	0	0
Tårnby Kommune	0	0	0	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	4	3	1	2	1
Vejen Kommune	0	0	0	0	0
Vejle Kommune	3	1	1	0	0
Vesthimmerlands Kom- mune	2	2	1	0	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Viborg Kommune	1	1	0	1	0
Vordingborg Kommune	0	0	0	0	0
Ærø Kommune	0	0	0	0	0
Total	274	177	98	61	18

BILAG 2

Kommuneoversigt STU-sager

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	2	1	1	0	0
Aalborg Kommune	2	1	1	0	0
Aarhus Kommune	0	0	0	0	0
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	0	0	0	0	0
Assens Kommune	0	0	0	0	0
Ballerup Kommune	3	0	0	0	0
Billund Kommune	0	0	0	0	0
Bornholms Regionskom- mune	0	0	0	0	0
Brøndby Kommune	0	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	1	1	0	1	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	1	1	1	0	0
Esbjerg Kommune	0	0	0	0	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	0	0	0	0	0
Faxe Kommune	0	0	0	0	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	1	1	1	0	0
Frederiksberg Kommune	0	0	0	0	0
Frederikshavn Kommune	2	1	0	1	0
Frederikssund Kommune	2	0	0	0	0
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	1	0	0	0	0
Gladsaxe Kommune	2	2	1	1	0
Glostrup Kommune	0	0	0	0	0
Greve Kommune	1	0	0	0	0
Gribskov Kommune	2	1	0	1	0
Guldborgsund Kommune	2	0	0	0	0
Haderslev Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Halsnæs Kommune	3	3	1	2	0
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	1	0	0	0	0
Herlev Kommune	0	0	0	0	0
Herning Kommune	0	0	0	0	0
Hillerød Kommune	0	0	0	0	0
Hjørring Kommune	0	0	0	0	0
Holbæk Kommune	1	0	0	0	0
Holstebro Kommune	0	0	0	0	0
Horsens Kommune	1	1	0	1	0
Hvidovre Kommune	0	0	0	0	0
Høje-Taastrup Kommune	0	0	0	0	0
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	0	0	0	0	0
Ishøj Kommune	0	0	0	0	0
Jammerbugt Kommune	0	0	0	0	0
Kalundborg Kommune	5	4	3	0	1
Kerteminde Kommune	0	0	0	0	0
Kolding Kommune	1	0	0	0	0
Københavns Kommune	4	3	3	0	0
Køge Kommune	0	0	0	0	0
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	0	0	0	0	0
Lemvig Kommune	0	0	0	0	0
Lolland Kommune	0	0	0	0	0
Lyngby-Taarbæk Kommune	0	0	0	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	0	0	0	0	0
Morsø Kommune	0	0	0	0	0
Norddjurs Kommune	0	0	0	0	0
Nordfyns Kommune	0	0	0	0	0
Nyborg Kommune	1	1	1	0	0
Næstved Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	2	1	1	0	0
Odsherred Kommune	0	0	0	0	0
Randers Kommune	0	0	0	0	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	2	1	1	0	0
Ringsted Kommune	0	0	0	0	0
Roskilde Kommune	2	2	2	0	0
Rudersdal Kommune	0	0	0	0	0
Rødovre Kommune	0	0	0	0	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	2	2	1	1	0
Skanderborg Kommune	0	0	0	0	0
Skive Kommune	1	1	1	0	0
Slagelse Kommune	0	0	0	0	0
Solrød Kommune	1	1	0	1	0
Sorø Kommune	1	1	0	1	0
Stevns Kommune	0	0	0	0	0
Struer Kommune	0	0	0	0	0
Svendborg Kommune	2	2	2	0	0
Syddjurs Kommune	1	1	1	0	0
Sønderborg Kommune	1	1	0	1	0
Thisted Kommune	2	2	1	0	1
Tønder Kommune	1	1	0	0	1
Tårnby Kommune	0	0	0	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	1	1	0	1	0
Vejen Kommune	2	2	0	2	0
Vejle Kommune	0	0	0	0	0
Vesthimmerlands Kommune	2	2	2	0	0
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	1	1	0	0	1
Ærø Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Total	63	43	25	14	4